

ΑΘΗΝΑΙΟΝ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΕΤΟΣ Α. ΑΘΗΝΑΙ τὴν 1 Ἀπριλίου 1838. ΦΥΛ. 16

Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Κατεχώρισεν ὁ Αἰὼν ἐν τῷ ἀριθμῷ 1580 Ἐπιστολὴν τοῦ ἀντιστρατήγου κυρίου Ἀνδρέα Μεταξᾶ πρὸς τὸν ὑποστράτηγον κύριον Γένναϊον Κολοκοτρώνην, ἀφορῶσαν τινὰ τοῦ ἱστορικοῦ μου συγγράμματός· Ἴδου ἡ ἀπάρτησίς μου·

Ὁ ἀντιστράτηγος κύριος Μεταξᾶς, πρὶν ἐκθέσῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ ὡς εἶ ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐπάτησα τὸ πατρῶον ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ἀγένης ἐκρίματό· ἡ ἀξιοπιστία τοῦ συγγράμματός μου, δις καὶ τρίς ἀναφέρει, ὅτι ἦλθα εἰς Ἑλλάδα περὶ τὸ 1824· ἀλλ' ἀπατάται· καὶ, ἀν παρατρέχωμ μυσίους ἄλλους, θελήσῃ νὰ ἐρωτήσῃ μόνον τὸν φίλον του ὑπστράτηγον κύριον Γένναϊον, ὅα μᾶθῃ ὅτι μὲ εἶδεν οὗτος κατὰ τὸ Μακρυνόρος ἐπὶ τῆς ἐκεῖ ὑπὸ τὸν κύριον Μαυροκορδάτον ἐκστρατείας τὸ 1822, καὶ ὅτι μεία ποιῆ τῆς συνεντεύξεώς· μας ταύτης ἐν τινὶ ἀνεκδότῳ ὑπομνηματίῳ του, δοθέντι μοι πρὸ πολλῶν ἐτῶν περ' αὐτοῦ εἰς ἀνάγνωσιν. Ἦμην δὲ ἐν Τριπολιτσᾷ ἐπὶ τῆς δευτέρας κατὰ τὸ 1822

ρήξεως περί τῆς Προεδρίας τῆς Βουλῆς, καθ' ἣν ἠναγκάσθη ὁ Κύριος Μαυροκορδάτος νὰ καταφύγῃ εἰς Ἰδραν, ὅπου ὑπῆγα καὶ ἐγὼ μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Μάρτυρες δὲ τῶν λεγομένων ὅλη ἡ Ἰδρα, καὶ οἱ περί τὸν Κύριον Μαυροκορδάτον, οἱ ἐκεῖ τότε καταφυγόντες. Τὸ δὲ 1824 ἐκάθησα κατὰ πρώτην φοράν ἐν τῇ Βουλῇ, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς πατρίδος μου.

Εἰς ἀναίρεσιν δὲ ὧν ἱστορῶ ἐν τῷ συγγράμματί μου περί διαίρεσως Πελοποννησίων καὶ Στερεοελλαδιτῶν, καὶ περί τινων δευτέρων διαπληκτισμῶν κατὰ τὴν ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσει, λέγει ὁ ἀντιστρατήγος Κύριος Μεταξᾶς ὅτι, ὡς πληρεξούσιος ἐν τῇ Συνελεύσει ταύτῃ, δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἐν γνώσει, ὅτι τὰ ἱσθροούμενα δὲν ἔλαβον χώραν· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ὡς πληρεξούσιος ἐν τῇ αὐτῇ Συνελεύσει, καὶ ὡς μέλος μάλιστα τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς βεβαιῶ ἐν γνώσει, ὅτι τὰ ἱσθροούμενα ἰδίαις ἤκουσα ἀκοαῖς, καὶ τὴν μεταξὺ Κολοκοτρῶνῃ καὶ Κίτσου σκηπὴν ἰδίαις εἶδα ὁμμασιν· ἀλλ' εἰς λύσιν πάσης ἀμφιβολίας, ἕνεκα τῆς διαφωνίας ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀντιστρατήγου Κυρίου Μεταξᾶ, ἐπιτυνάπτω ἅς ἐπορίσθην μαρτυρίας τινῶν τῶν ἐπιζώντων πληρεξουσίων ἐν τῇ αὐτῇ Συνελεύσει, αὐτηκῶν καὶ αὐτοπτῶν ὧν ἱστορῶ.

Μαρτυρία τοῦ Κυρίου Τάτση Μαρκίρα, νῦν

Γερουσιαστοῦ.

» Πληρεξούσιος ὧν τῆς ἐν Τροιζῆνι ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐνθυ-
 » μοῦμαι κάλλιστα τὴν ἐν μιᾷ τῶν συνεδριάσεων ἐπισυμβᾶσαν
 » σκανδαλώδη διαίρεσιν. . . . . Ἡ σφοδρὰ δὲ καὶ πεισματώδης
 » αὐτῆ διαίρεσις ἐπροχώρησε καὶ μέχρι διαχειρήσεως ὅπλων, ὥστε
 » ἐσηματίσθησαν δύο πολεμικὰ στρατόπεδα μεταξὺ Πελοποννησίων
 » καὶ Στερεοελλαδιτῶν· ἀλλὰ διὰ τῆς προσπάθειας πολλῶν φιλη-
 » τύχων διελύθη ἡ θορυβώδης ἐκείνη σκηπὴ μετὰ παρέλευσιν τριῶν
 » ὥρων, εἰς τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἐρρέθησαν σκληροὶ καὶ
 » ὑβριστικοὶ λόγοι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν χωρὶς νὰ σεβασθῇ
 » ὁ κατώτερος τὸν ἀνώτερον, καὶ οἱ μὲν ἔλαβαν θέσεις πολε-
 » μικὰς μετὰ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, οἱ δὲ ἐκλείσθησαν εἰς τὰς

» οίκιας, και άλλοι έτρεχαν με πατριωτικὰς φωνὰς δια να μη
» γίνη έναρξις πυροβολισμοῦ. . . . . Είναι αληθῆς, κατὰ
» τὴν ἱστορίαν σας, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἐκείνη ἤρχισε με διαίρεσιν
» και ἐτελείωσε με Τμηματικὸν πνεῦμα φιλαυτίας τῆς τε Πελο-
» ποννήσου και Στερεᾶς Ἑλλάδος. . . . . Ὁμολογητέον,
» ὅτι τὴν δυσφημίαν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος
» ἐκ τῆς συνθήκης τὴν διέδιδαν ὀλίγοι τυχοδιώκται και φιλο-
» τάραχοι και οὐδέποτε οἱ Πελοποννήσιοι, ἡ μέρος τῆς Συνε-
» λεύσεως, ὅπερ ἐξάγεται σαφῶς και ἐκ τῆς ἱστορίας σας, σελίδε
» 327 και 348 τοῦ δ. Τόμου, ποτε και διὰ ποῖον σκοπὸν
» διεδίδοντο τοιαῦται φῆμαι.

*Μαρτυρία τοῦ κυρίου Γιαννάκη Χατοῦ-Πέτρου,
ῤῥ Γερουσιαστοῦ.*

» . . . . . Τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα ἐν τῷ δ' τόμῳ σελίδι 131
» τῆς παρ' ὑμῶν γεγραμμένης ἱστορίας; ἔλαβαν χώραν δυστυχῶς
» ἡ δὲ φρόνησις τῶν πληρεξουσίων και ὁ πατριωτισμὸς ὄλων τῶν
» διασκέδασαν.

*Μαρτυρία τοῦ κυρίου Αναστασίου Πολυζωίδου, ῤῥ
Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου.*

» . . . . . Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς Τροιζήνης
» μεταξύ Γ. Κίτσου, και Θ. Κολοκατρώνη διαπληκτισμόν, τὸ
» γεγονός εἶναι ἀληθέστατον τὸ ἐνθυμοῦνται ὅλοι οἱ ἐπιζῶντες
» πληρεξούσιοι τῆς Τροιζήνης; τὸ ἐνθυμοῦμαι και ἐγὼ κάλλιστα,
» διὸ και πρὸς τὸν ἐρωτήσαντά με ἐσχάτως Γενναῖον Κολοκω-
» τρώνη δὲν ἐδίστασα να τὸ ὁμολογήσω. »

Τοιαῦται μαρτυρίαι τοιοῦτων ἀνδρῶν, δὲν λύουν πᾶσαν περὶ
τοῦ προκειμένου ἀμφιβολίαν;

Τρανὴ δὲ ἀπόδειξις τῆς διαιρέσεως εἶναι και τὸ εἰς παῦσιν
αὐτῆς και εἰς ἐξάλειψιν πάσης δυσπιστίας ἐκδοθῆν αὐτῶν ψήφισμα
τῆς Συνελεύσεως λέγον, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια σύγκειται ἐξ
ὄλων τῶν ἀραμμένων ὅπλα ἐπαρχιῶν, ὅτι εἶναι ἀδιαίρετος και
ἀδιάσπαστος, και ὅτι τὰ δικαιώματα τῶν κατοίκων αὐτῶν και

τὰ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἀγαθὰ εἶναι κοινά. Τοιοῦτον σκοπὸν ἔχει καὶ τὸ δ' ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τῆς Τροϊζήνος λέγον, ὅτι Ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἴσαι ἔλαβαν καὶ θὰ λάβωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας.

Τὸ μέγα δὲ τοῦτο τῆς συμπερίληψως ἢ μὴ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος εἰς τὸν συμβιβασμὸν ζήτημα ἐγενήθη, ὅχι ὡς μὴ θελόντων τῶν Πελοποννησίων τὴν συμπερίληψιν αὐτῆς, ἀλλ' ὡς διατεινομένου τοῦ Σουλτάνου ὅτι εἶχεν ὑποχείριον ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην, καὶ ὡς γενομένου λόγου ἐν τῷ Συμμαχικῷ Συμβουλίῳ περὶ ὁροθεσίας ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἐπικράτει δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἐπὶ Κυβερνήτου. Ἱστορῶ δὲ πάντα ἐν τῷ οικείῳ τόπῳ ὑπὸ τὸ κῦρος ἐπιτήμων διακοινώσεων.

Ἀλλ' ὁ ἀντιστράτηγος κύριος Μεταξᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, καὶ ὁ ὑποστράτηγος κύριος Γενναῖος ἐν τῷ φυλλαδίῳ του λέγουν, ὅτι εἶπα ὅσα δὲν εἶπα, ἢ τὰ ἐναντίῳ ὄσων εἶπα, δηλαδὴ, ὅτι ἐνοχοποιῶ τοὺς Πελοποννησίους ὡς μὴ θέλοντας νὰ συμπεριληφθῇ ἡ Στερεὰ Ἑλλάς εἰς τὸν πρὸς εἰρηνοποίησιν συμβιβασμὸν. Ὁ ὑποστράτηγος μάλιστα ἀγωνίζεται διὰ μικρῶν λόγων ἐν τῷ φυλλαδίῳ του ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἀδίκως τοὺς ἐνοχοποιῶ. Ἀλλὰ ποῦ ἡ μαρτυρία; ποῦ ἡ φράσις ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ὅτι τοὺς ἐνοχοποιῶ; Πολλὰ καὶ παρὰ πολλῶν περὶ τούτου ἐφημίζοντο βεβαίως τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀλλ' ὅχι μόνον δὲν ἠπάσθη ἐγὼ τὴν γνώμην ταύτην ἢ ἠπάσθησαν ἄλλοι, ὅχι μόνον οὐδ' αὖτ' ἐπὶ τῆς Ἱστορίας εἶπα, ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι δὲν ἤθελαν τὴν συμπερίληψιν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐστηλίτευσαν τὸν φημισθέντα ταῦτον λόγον ὡς ἀφαντίαν. Ἰδοὺ τί εἶπα ἐν σελίδι 327 τοῦ δ' τόμου.

« Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν οἱ εὐνοούμενοι τοῦ Κυβερνήτου διέ-
 » σπειραν, ὅτι οἱ ἐν Αἰγίνῃ πρόκριτοι Πελοποννήσιοι, συνελθόντες,
 » ἔγραψαν μυστικῶς τῷ πρέσβει τῆς Ἀγγλίας, ὅτι ἡ Πελοπόννη-
 » σος καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐξέρχουν εἰς σύστασιν
 » Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας. Τοῦτο μαθόντες οἱ Στερεολλοδίται, οἱ
 » ἔχοντες πάντοτε φόβους περὶ τῆς μελλούσης τύχης τῆς γεννη-
 » σαμένης αὐτοῦς γῆς, καὶ πιστεύοντες ὅτι οἱ κοινοποιοῦντες
 » ταῦτα δὲν ἐψεύδοντο ἐξ αἰτίας τῶν στενῶν αὐτῶν σχέσεων

» πρὸς τὸν Κυβερνήτην, ἐταράχθησαν ταραχὴν μεγάλην. Τοιοῦ-
 » τοι λόγοι ἐν τοιαύτῃ κρίσει ὡς εἶναι νὰ προξενήσῃ δει-
 » νὰς ἀλληλομαχίαι. Ακούσαντες οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου
 » ΤΗΝ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΝ ΤΑΥΤΗΝ, καὶ μαθόντες πόθεν προήλθε,
 » τὴν ἀπέδωκαν εἰς τὸν Κυβερνήτην καὶ τὸν ἐθεώρησαν ἔκτοτε
 » φανερόν καταδιώκτην των. Κατὰ τῶν προκρίτων τούτων ἐρή-
 » φθη καὶ ἌΛΛΗ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ, ἘΤΙ ΜἈΛΛΟΝ ΒΑΕΛΥΡΑ· ὅτι
 » συνώμωσαν νὰ φαρμακώσωσι τὸν Κυβερνήτην· Οἱ λόγοι οὗτοι
 » διεφημισθησαν καὶ ἐκωδωνίσθησαν διὰ τινων ἐφημερίδων. »

Ἐρμηνεύων δὲ τὸ ἀ. ψήφισμα τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως εἶπα
 ἐν σελίδι 129 τοῦ δ'. τόμου, ὅτι, « ἐν ᾧ ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ
 » (ἣς μέλη ἦσαν καὶ οἱ Πελοποννήσιοι Ζηήμες, Πατρόμπεης, Δε-
 » ληγιάννης καὶ Ζ. Σισίνης), ἨΓΩΝΙΣΘΗ ΕΙΛΙΚΡΙΝῶΣ ΚΑΙ Ἀ-
 » ΡΙΖΙΔΩΣ ἘΠ' ὨΦΕΛΕΙΑ ΤῆΣ ΣΤΕΡΕᾶΣ Ἑλλάδος, ΚΑΙ ΚΑ-
 » ΤΩΡΘΩΣΕ ΔΙ' ὍΝ ἘΣΥΣΤΗΣΕ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΩΝ ΤΗΝ ἈΝΟΡ-
 » ΘΩΣΙΝ ΤΗΣ, δὲν ἔπαυάν τινες ὑποκινούντες ταραχίς ἐν μέσῳ
 » αὐτῶν τῶν στρατοπέδων, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐνέργει μυστικῶ τῆ
 » τρόπῳ διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τοῦ προκειμέ-
 » νου συμβιβασμοῦ τὴν ἀποκοκὴν τῆς Στερεᾶς ἀπὸ τῆς λοιπῆς
 » Ἑλλάδος; εἰς ἀνταλλαγὴν ἄλλων ἀγαθῶν ἐπ' ὠφελεία μόνης τῆς
 » Πελοποννήσου. »

Ἐνοχοποιῶ καὶ μέμφομαι δι' ὧν εἶπα τοὺς Πελοποννησίους ἢ
 τοὺς ἀθωόνω καὶ τοὺς κηρύττω ὑπερμάχου; τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος;
 Δὲν εἶπα δὲ ἐν σελίδι 136 τοῦ δ'. τόμου, ὅτι ποτὲ ἡ φωνὴ τῶν
 πασχόντων Στερεοελλαδιτῶν δὲν ἠκούσθη τόσον εἰς τὰ ὄρα τῶν
 Πελοποννησίων ὅσον ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῶν Ἀθηνῶν, ἦτοι καθ' ὅν
 καιρὸν εἰργάζετο ἡ ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσις, καὶ ὅτι ἐκτός των πρὸ
 καιροῦ ἐκστρατεύσαντων Κορινθίων, ἐξεστράτευσαν ὡς ἐπιβοηθοὶ
 εἰς λύτρωσιν αὐτῆς ἔτι 2500 Πελοποννήσιοι; ἄπορον τῆ ἀληθεί-
 ας πῶς λόγοι τόσον σαφεῖς παρεξηγήθησαν, καὶ πῶς τόσα εἰς ἀναί-
 ρεσιν λόγων μὴ λεχθέντων ἐγράφησαν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ ἰδίως τὸν Κολοκοτρῶνην, οὐδαμοῦ τῆς ἴσο-
 ρίας εἶπα, ὅτι ἐξέφρασεν ἢ ἐπροστάτευσεν τὴν ἰδέαν τῆς μὴ ἐκ
 τὸν συμβιβασμὸν συμπεριλάβει τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Εἰς ἑναν-

τίας, εἶπα ἐν σελίδι 10 τοῦ δ' τόμου εἰς δικαίωσίν του, ὅτι
 ἂν δὲν ἐστράτευσά περὶ πέραν τοῦ Ἰσθμοῦ, πολλοὺς ὁμῶς πολ-
 λάκις ἀπέστειλεν εἰς ἀντίληψιν τῶν ἐκεῖ ἀγωνιζομένων. Ἀνέφερε
 ἐν σελίδι 180 τοῦ γ' τόμου ἐπιστολὴν του πρὸς τοὺς Στερεοελλ-
 λαδίτας, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ ψεύσῃ, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ μὴ
 μεμψῆθῃ, δι' ἧς τοὺς ἀπεκάλεε ξένους τῆς Πελοποννήσου, τοὺς
 ἐσυμβούλευε ν' ἀπέχῃσι τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος του, καὶ
 τοῦ; ἠπίλειε ὅτι θὰ τοὺς ἐτιμῶρει, ἂν παρήκουαν· ἀλλὰ καὶ ἡ
 ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη δύο ἡμῖσι σχεδὸν ἔτη πρὶν συγκροτηθῆ ἡ
 ἐν Τροιζῆνι Συμελευσις.

Πρὸς τί λοιπὸν ὁ τόπος περὶ τῆς διαθέσεως τῶν Πελοποννησίων
 πρὸς τοὺς Στερεοελλαδίτας θόρυβος, ἐν ᾧ ὅλοι τὰ αὐτὰ λέγομεν
 περὶ αὐτῆς, καὶ ὅλοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εὐφραμοῦμεν;

Ὅλιγα καὶ περὶ τῆς Ἀρχιστρατηγίας.

Οὐδαμῶς ἐπρόκειτο ἐν τῇ κατὰ τὴν Τροιζῆνα συμελευσί περὶ
 τῆς ἀρχηγίας τῶν ὄπλων τῆς Πελοποννήσου, ἢ περὶ τῆς ἀρχηγίας
 τῶν ὄπλων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Τὰς ἀρχηγίας ταύτας κατέειχεν, τὴν μὲν ὁ Κολοκοτρώνης τὴν
 δὲ ὁ Καραϊσκάκης καὶ διετήρησαν καὶ μετὰ τὴν ἀρχιστρατηγίαν.
 Ἐπρόκειτο περὶ τῆς γενικῆς ἀρχιστρατηγίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος.
 Πιστεύει τις, ὅτι θὰ ἐδέχοντο οἱ Πελοποννήσιοι ἀρχηγὸν Στερεοελλ-
 λαδίτην, ἢ οἱ Στερεοελλαδίται Πελοποννήσιον; Ὁ Κολοκοτρώνης
 διαρίσθη ἀρχιστράτηγος μόνῃς τῆς Πελοποννήσου παρὰ τῆς Πελο-
 ποννησιακῆς Γερουσίας κατὰ πρότασιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ στρα-
 τοῦ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Δράμαλι, ἀλλ' ἐτελεσφόρησε; τὸν
 ἀνεγνώρισέ ποτε ὡς τοιοῦτον ἡ Κυβέρνησις; δὲν κατήρησεν ἡ
 ἐν Ἄστρει Συμελευσις καὶ αὐτὸν τὸν τίτλον τῆς ἀρχιστρατηγίας,
 ὃν ἔφερε μὲν τότε ὁ Κολοκοτρώνης παρὰ γνώμην τῆς Κυβερνή-
 σεως, ἀντεποιεῖτο δὲ ὁ Πετρόμπεης; ἀλλ' οὐδὲν ἦττον, διηγού-
 μενος τὰς τῆς ἐν Τροιζῆνι ἀρχιστρατηγίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος,
 ἐπαινῶ καὶ τὸν Καραϊσκάκην καὶ τὸν Κολοκοτρώνην λέγων, ὅτι
 αὐθορμητῶς ἐπρότεινεν τὸν Τσόρτσην ἀρχιστράτηγον.

Τὸ δὲ τοῦ Μισοῦλη τὸ παρεταγόμενον παρὰ τοῦ ἀντιστρατῆ

του Κυρίου Μεταξά ως όμοιον πολύ διαφέρει, διότι ό μόν Κολοκοτρώνης και ό Καραϊσκάκης διετήρησαν, ως εΐρηται, τας αρχηγίας των και μετά την αρχιστρατηγίαν του Τσόρτζη, ό δε Μιαούλης, ό πρώτος ναύαρχος όλης τής Ελλάδος, διέμεινε, μετά την γολαρχίαν του Κοχρίνου, εντός τής φρεγάτας, έν η ενανύρχει, ως άπλοός πλοίαρχος.

Και ταύτα ως προς τό πραγματικόν μέρος τής επικρίσεως τό μόνον άξιον τινός λόγου εις επανόρθωσιν των άπ' αρχής μέχρι τέλους αυτής έσφαλμένων.

Έν Λονδίνω 3|15 Μαρτίου 1858

Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

ΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Ίσω, Κατωγιός τις άνήρ, αναγνούς την έπιγραφήν ταύτην ανακράξη: « όόξα τή θεώ, ότι εύρέθη εις άνθρώπου; να γράψη δύο λέξεις και τής μάστιγος ταύτης τής άρτιπαγούς κοινωνίας μας, ότι, . . . τίς οΐδε τί άλλο έτι δυστυχώς όμως, φίλε Κάτων, δέν είναι τελύτος ό σκοπός μου τόρα' Ίσω, έν καταληλοτέρω τόπω και χρόνω έρευνήσωμεν αύτò τό ζήτημα' επί του παρόντος όμως έν άνθος μόνον σκοπώ να ρίψω επί νέου τινός τάφου τής ταλαιπώρου μας γλώτσης, ήν, καθιστώντες έκτρωμα πρώτον, κηδεύουσι καθ' έκάστην ώωρεάν οι πολυάριθμοι μας μυθιστοριομεταφρασταί.

Πρό τινων ήμερών, φίλε αναγγώστα, με λέγει μία των συναγνωστριών σου έν τινι συναναστροφή.

— Άνεγνώσατε τον Πειρατήν; — Τίνα Πειρατήν, κυρία μου; του Βύρωνος; μάάλιστα. — Όχι, όχι' έν μυθιστόρημα νέον, μετα-

καὶ εὐαριθμοτέρας σολοικισμῶν καὶ βαρβαρισμῶν συνεδίας τὴν
τάλαιναν γλώσσάν μας. Ἴσως ὅμως μ' ἐρωτήσης, καθὼς κ' ἔχεις
τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα: α ἄλλα, κύριε Ἀρίσταρχε, τί σοὶ
μέλει διὰ τὴν μετάφρασιν; δὲν ἀναγινώσκεις τὴν μυθιστορίαν
ὡς ἔχει, ἀφοῦ ἦται μυθιστοριογράφος, καθὼς λέγεις, χωρὶς νὰ
σκοτίζεται διὰ τὰ λάθη τῆς; ὅπως δῆποτε θὰ ἐννοήσης τὴν καθό-
λου ἔννοιαν τοῦ μυθιστορήματος; τί σοὶ μέλει διὰ τὰς λεπτομε-
ρίας; α — Ναι, φίλε μου, θὰ σ' ἀπαντήσω κ' ἐγώ, ἔχεις
δίκαιον, ἀλλὰ τί τὸ κάμνεις, ἀφοῦ ἦμαι ἰδιότροπος, κ' ἐπιζητῶ
πάντοτε τὴν δυνατὴν κ' ἐκ τῶν ἐνότων ἐντέλειαν; Πῶς νὰ γεί-
νη τὸ πρᾶγμα; ἀφοῦ τὰ νεῦρα μου πειράζονται φοβερά, δταν
ἀναγινώσκω αἴφνης εἰς ἑλληνικὴν μυθιστορίας μετάφρασιν (ἔγω
καὶ κοσμουμένην ὑπὸ τοῦ μακροῦ ὀνόματος τοῦ τρανοῦ καὶ πολυμα-
θοῦς μυθιστοριομεταφραστοῦ Κ. Ἰωάννου Ἰσιδιωρίδου Σκυλλισσοῦ)
τὴν φράσιν π.χ. *τὸν εἰσήγαγε εἰς τὰς βλέψεις του*, ἦν ἐννοῶ μόνον
μεταφράζων αὐτὴν κατὰ λέξιν εἰς τὸ Γαλλικὸν πρωτότυπον
il le fit entrer dans ses vues, ἢ τὴν κομπῆν ταύτην τῆς *κάμνει*
τὴν ἀλήτην, δι' ἧς μεταφράζεται (!) δῆθεν τὸ γαλλικὸν *il lui*
fait la cour, ἢ τὴν ἄλλην: *ἐβλήθημεν καθ' ὁδόν*, μετάφρασιν (ἢ
μεταγραμμάτισιν κυριολεκτικώτερον) τοῦ Γαλλικοῦ: *pouïs pouïs*
mîmes en route ἢ τὸν πολυθρύλλητον *Lion* τῶν Πηρισίων μετα-
μορφούμενον εἰς Συρμομέδοντα ἐν Σμύρῃ παρὰ τοῦ γλαφυροῦ ποιη-
τοῦ Κ. Κοντοπούλου, . . . καὶ μυρία ἄλλα ἔτι, μεθ' ὧν λυποῦμαι
τῇ ἀληθείᾳ νὰ καταφορτίσω τὸν ἀθῶον χάρτην, καὶ τοι μὴ δυνά-
μενον νὰ διαμαρτυρηθῇ, κατὰ τὴν εὐφυῆ ἐκφράσιν Γάλλου τινός;
Τί νὰ κάμωμεν, ἀφοῦ ἦμαι ἄνθρωπος στενοκέφαλος καὶ δὲν ἠμπο-
ρῶ νὰ ἐννοήσω, τίνος ἕνεκα μαθηταί, πολλάκις ἐκστηθίζοντες ἔτι
τὴν Γυμναστικὴν τοῦ Κ. Καματζώδου, καταβαίνουνσι εἰς τῆς
δημοσιότητος τὸ στάδιον, καὶ προβαίνουνσι τρανοὶ τρανοὶ μετα-
φρασταὶ εἰς τὸ μέσον, φέροντες ἀντὶ παντός ἐφοδίου ἐν λεξικῶν
τῶν Κ. Κ. Σμουρακίου καὶ λοιπῶν ὑπὸ μάλης; Πῶς θέλεις φίλε
ἀνεγνώστα, νὰ μὴ με καταλάβῃ νευρική ταραχὴ δταν ἐξαίφνης
βλέπω μαθητὰς τυπώνοντας τὰς ἐξηγήσεις διδασκάλων των, καὶ
γράφοντας μετὰ κόμπου εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς δῆθεν μεταφράγ

σεως των, ὑπὸ τοῦ Κυρίου δεῖρα ἢ δεῖρα; . . Ἐ! φίλε μου, αὐτά, βλέπεις, εἶνε φυσικά μου ελαττώματα, ἄτινα εὐτυχεῖς οἱ μὴ ἔχοντες! γνωρίζω ὅτι ἡ ὑπομονὴ εἶνε κάλλιστον πρᾶγμα, ἀφοῦ καὶ ἡ Γαλλικὴ παροιμία λέγει ὅτι *la patience passe science*, ἀλλ' ἐξομολογοῦμαι ὅτι ποτὲ δὲν κατώρθωσα νὰ καταστειλῶ τὰ νεῦρά μου, ἀναγινώσκων πράγματα παραπλήσια τῶν προμνημο-
νευθέντων.

Ἐννοεῖς τόρα πιστεύω μετὰ πόσης χαρᾶς ἔτρεχον νὰ εὔρω τὸν Πειρατὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου μου, ἀφοῦ ἦτο μετάφρασις νέα, συστημένη μάλιστα καὶ παρ' εὐφυοῦς κυρίας; Ἐπιτε-
pous sois dit, πολλὴν σημασίαν δὲν δίδω εἰς τῶν γυναικῶν τὰς κρίσεις ἐν γένει, καὶ μάλιστα περὶ μυθιστορημάτων, καθόσον διὰ τὰς κυρίας γενικῶς κανὼν τῆς τῶν μυθιστορημάτων κριτικῆς εἶνε ὡς γνωρίζεις ἴσως καὶ σὺ ὁ ἴδιος, ὅτι καλὴ μυθιστορία εἶνε ἡ διὰ συγκοικεσίου κλειομένη, κακὴ δὲ ἡ διὰ θανάτου, κανὼν πολλὰ εὐ-
χάριστος καὶ καταδεικνύων προδήλως ὅτι γυναῖκες εἶνε οἱ πλεί-
στοι τοῦ *optimisme* ἑπαδοί. Ὅπως δὴποτε εἶχον προκατάληψιν τινὰ ὑπὲρ τοῦ Πειρατοῦ καὶ μετὰ τῆς προκατάληψως ταύτης ἤτένισα ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ φίλου μου κομψόν τι κόκκινον (ἢ ἐρυθρόν, ἵνα μὴ ὀργισθῇ ἡ τοῦ θεάτρου ἐπιτροπὴ) βιβλίον, ἐπιγραφόμενον ὁ Πειρατὴς ἢ Ὑσχόκ. — Φίλε μου, θὰ μοι δανεί-
σης πιστεύω δι' ἀπόψε μόνον αὐτὸ τὸ βιβλίον σου. — Δὲν εἶνε ἰδικόν μου φίλε μου· ἂν ἤμπορῆς νὰ μὴ κόψῃς τὰ φύλλα, καὶ νὰ μοι τὸ ἐπιστρέψῃς αὔριον τὸ πρῶτ, λάβετο. — Τὶ διάβολον, . . ἔστω, ἀπήντησα μετὰ μικρὰν σκέψιν, καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον ἀνε-
χώρησα. Ἐφθασα εἰς τὴν οἰκίαν μου ἀπνευστί, ἤνοιξα τὸ βιβλίον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ ἤρχισα νὰ ἀναγινώσκω τὰς σελίδας του, ὅπου τὰ τυπογραφικὰ φύλλα μοι τὸ ἐπέτρεπον.

Ἄνθρακες, φίλε μου ὁ θησαυρός! μάτην καὶ τῆς κυρίας ἡ συστα-
σις, μάτην καὶ ἡ καλὴ μου ὑπὲρ τοῦ Πειρατοῦ αὐτοῦ προκατά-
ληψις. Ναυτία σχεδὸν μὲ κατέλαβεν ἀναγινώσκοντα τὰ πρῶτα φύλ-
λα ἄτινα εὐρέθησαν τυχαίως κοιμένα. Φαντάσθητι, φίλε ἀναγνώσα
(ἂν δὲν τὴν ἀνέγνωσες βεβαίως), μετάφρασιν κατὰ λέξιν σχεδὸν

ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης φιλοκαλίας περὶ τὴν διάταξιν τῶν λέξεων, τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ τῆς λογογραφικῆς τέχνης, ὅπερ δὲν διδάσκεται, *πάναθεμά το*, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς προσοχῆς περὶ τὴν ἀποσκοράξιον λέξεων χαμαιζήλων, βριθούσων ἀκυριολεξιῶν, ἀφυνταξιῶν, ἀνορθογραφιῶν, καὶ οὔτινος δήποτε ἐτι ἄλλου πλεονεκτήματος θίλεις. Ἴσως ἀπειτήσης νὰ σοὶ φέρω ἀπόγευμά τι τῶν χαρίτων τούτων, ἀναγνώσξ μου, ἀλλά. . . δι' ὄνομα Θεοῦ! κ' ἐγὼ βαρύνομαι ν' ἀντιγράψω ὅ,τι ἐτρόμαξα ν' ἀναγνώσω, καὶ σὺ ἤθελεις μετανοήσῃ ἀναμφιβόλως διὰ τὴν αἰτησίην σου, ἂν ἀνεγίνωσκας αἴφνης δύο ἢ τρεῖς σελίδας τοῦ Ἀθηναίου, περιεχούσας ἀποκοπάς, ὁμοίας τῆ: « *εἴν τι ἠδύνατο νὰ μετριάσῃ. . . τοῦτο ἤθελεν εἶναι αἰ. . .* » (σελ. 8), ἢ τῆ: « *ἡ πρότασις παρεδέχθη* » (σελ. 9), ἢ τῆ « *τοῦ ὁποίου ὁ εὐγενῆς χαρακτήρ, καί. . . ἀρεδείκνον αὐτόν* » (σελ. 11), ἢ τῆ: « *ἐχάροτο εἰς εἰκασίας* » καὶ μυρίαὶ ἄλλαις, ἢ ἀμαθείας δείγματα ὅμοια τῷ ἠδΕΣ ὄνομα ἢ τῷ: *αἱ ὕελοι καταπίπτουσι πυρωθεντες* (ἐν σελίδι 89) καὶ ἄλλοις πολλοῖς. Τὸ δὲ χειρὸν πάντων εἶνε, ὅτι πολλαχοῦ παραμορφοῦται καὶ αὐτῆς τῆς μεγαλοφυοῦς συγγραφῆς ἡ ἔννοια, π. χ.: λέγει ἐν ἀρχῇ ὁ μεταφραστής: « *τεμάχια, τὰ ὁποῖα θέλω προσπαθῆσαι νὰ συνδέσω, ἐκτός ἂν ἡ μνήμη μὲ λανθάνῃ, μολοῦντι δὲν θὰ ἦμαι τόσορ αὐθεντικός, ὅσορ θὰ ἐπεθύμει, κ.τ.λ. ἐνῶ ἡ κυρία Sand λέγει: . . . par lambdoux je vais essayer de les reunir, sauf à être trahi en beaucoup d' endroits par ma memoire, et à n' être pas aussi authentique, que . . . pourrait le desirer* κ.τ.λ. » Ἐπίσης ἐν σελ. 72 λέγουσιν οἱ μεταφρασταί: « *Ἰδοὺ ὁ σύζυγός σου ἔρχεται θὰ λάβω τὸ βέρβιτόν σου (ἡ τόλαινα βάρβιτος ἐξαπτίσθη τὸ βέρβιτόν!) καὶ θὰ πληρώσω χαρᾶς καὶ ἀγαλλίασεως τὸν θάλαμον τοῦτορ: ἐνῶ ἡ Sand λέγει: Voici Oris; prends ton litte je vais brûler des parfums dans ta chambre.* Τὸ ἀστεϊότατον δὲ εἶνε ὅτι οἱ μεταφρασταί (διότι σημείωσον ἀναγνώστὰ μου, ὅτι δύο ἀνθρώπων συνεργασίας εἶνε γέννημα ἢ μετάφρασις αὕτη) παρέλιπον, ἀγνοῶ τίνοσ ἐνεκα, σελίδας ἑβας τοῦ πρωτοτύπου, οἷαν ἀνακαλύπτω εὐθὺς ἐν ἀρχῇ (εἰς τὰ κομμένα φύλλα

πάντοτε) τὴν ἐξῆς : ἀπὸ τῶν φράσεων δηλ. *Malis malheureuse-ment pour vous, μέχρι τῶν L'histoire commença enfin*, ὅθεν ἀναλαμβάνουσι πάλιν τὴν μετάφρασιν οἱ μεταφρασταί, παραλιπόντες δύο καὶ ἡμισίαν σελίδα κατὰ τὴν ἔκδοσιν ἣν ἔχω ἤδη πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅπου ἀναφέρονται ἱστορικῶς τὰ τῆς λέξεως *Uscoquia* κ.τ.λ. Ταῦτα πάντα ὁμως ἐνόμισαν καλὸν οἱ μεταφρασταί νὰ κατατάξωσιν ἐν περιλήψει, ὡς ἰδίας τῶν δῆθεν ἱστορικῶς γνώσεις, εἰς τὸν πρόλογόν των, ὅπου, κατὰ τὸ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐπικρατήσαν ἔθιμον, ζητοῦσι καὶ τὴν συγγνώμην τοῦ ἀναγνώστου διὰ τὰς ἐλλείψεις των, ἵνα, ὡς λέγουσιν, ἐνθαῤῥυνθῶσι καὶ ἄλλοι εἰς τοιοῦτου εἶδους ἔργα. Ἐγὼ νομίζω, φίλε ἀναγνώστα, ὅτι εἶνε καλλίτερον, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τῆς γλώττης καὶ τῆς καλλι-σθησίας, νὰ μὴν ἐνθαῤῥυνθῶσι καὶ ἄλλοι εἰς δολοφονίας ἀθῶων καὶ μεγαλοφυῶν συγγραφέων, γνωρίζοντες ἐκ προοιμίων ὅτι ἀφίενται αὐτοῖς πάντα τὰ παραπτώματα, ἅμα κατορθώσωσιν ἔπειτα νὰ γράψωσιν ἕνα πρόλογον, δι' οὗ νὰ ζητήσωσιν ὑποκλινέστατα *mille pardons* παρὰ τοῦ ἀναγνώστου των.

Ἄλλ' ἴσως μοι παρατηρήσης ὅτι δὲν εἶνε καὶ τότεν εὐκολον πρᾶγμα ἡ μετάφρασις μυθιστορίας· *grazie per l' avviso* μήπως ἐγὼ λέγω τὸ ἐναντίον; ἀλλὰ τότε ἄς μὴ μεταφράζωσι μυθιστορίας ὅσοι θέλουσι νὰ δώσωσιν ἀπαρχὰς τῶν *περὶ τὴν Γαλλικὴν σπουδῶν τῶν* (καὶ μάλιστα μυθιστορήματα τῆς *Sand*), ἀλλ' ἄς ἐκλέγουν ἄλλα βιβλία, ἂν ἔχωσι *coûte que coûte*, ἀκατάσχετον πρὸς μετάφρασιν ἔφεσιν, ἂν θέλωσι καὶ καλὰ νὰ ἴδωσιν ἑαυτοὺς τυπωμένους, καθὼς λέγει ὁ φίλος μου Λάκων εἰς τὰς *Κερασίτσας του*· ἀλλ' ὄχι, λέγουσιν οἱ μεταφρασταί· ἔφεσις πρὸς τὰ καλὰ τοὺς παρεκίνησε νὰ μεταφράσωσι τὸν *Πειρατὴν*. Ἄν ὄλοι αἱ πρὸς τὰ καλὰ ἐφέσεις ὠμοιάζον πρὸς τὴν ἔφεσιν ταύτην τῶν μεταφραστῶν μας, στοιχηματίζω ὅτι τὸ καλὸν θὰ ἦτο ἄγνωστον ἔτι εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Πιθανὸν ὁμως νὰ μᾶς ἀπαντήσωσιν οἱ μεταφρασταί ὅτι τὸ καλὸν τὸ ἐκτιμᾷ ἡ ὄριξις (δηλαδὴ τὸ *gusto*), καὶ *περὶ ὀρέξεως αὐδαίς λόγος*· τότε λοιπὸν ἄς μὴ τοῖς κακοφανεῖ ὅτι δὲν εἰμεθασύμφωνοι μετ' αὐτῶν.

ΕΟΡΤΗ ΠΕΡΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

(Διήγημα).

Γυναϊκά μου, αβριον θέλω νά διασκεδάσης και σὺ κτὶ τὰ παι-
διά μας· μὰ τὴν ἀλήθεια, ὁ διάβολος πρέπει νὰ σὲ σπρώξῃ γιὰ νὰ
βγῆς παρ' ἐξω· ἔτυχε τὸ πρωὶ νὰ περπάτησες μιὰ δυὸ ὥραις
εἰς τὸ Κεραμικόν, ἐτελείωσε· θέλεις πλέον νὰ κλεισθοῦμεν ὅλοι
τὸ βράδυ δὰ κάκεις και λόγον πῶς διασκεδάσεις...

— Μὰ καλέ μου. . . . .

— Μὰ καλή μου, συμπάθιο νὰ ὀμιλήσω πρῶτα· δὲν πρέπει κανεὶς
νὰ ἦνε τόσοσ φιλανθος, και νὰ ζῆ μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἡ
κόρη μας ἔγεινε δεκαπέντε χρονῶν, και εἰς τέτοια ἡλικία θέλει
κανεὶς νὰ παίρνη ὀλίγον κτὶ τὸν ἀέρα του, νὰ περιπατῆ, και
νὰ βλέπη κάτι περισσότερο ἀπὸ τὰ μεσοφόρικ τῆς μητέρας της,
ἀν και γιὰ τὰ μεσοφορία σου δὰ δὲν ἔχει κανεὶς νὰ 'πῆ λόγο...

— Μὰ ἀνδρα μου ἡξεύρεις πολὺ καλὰ πῶς ἔρχονται και μᾶς
ἀνθρωποι, και ἡ Λεονώρα μας. . . . .

— Μάλιστα, ἐξεύρω πῶς μᾶς ἔρχεται συναναστροφή· μάλιστα
κ' αὐτὸς ὁ Κύριος Καλοφύλης, ἐκεῖνος ὁ νέος ζωγράφος, ὁ ὅποιος
τὸ ἔρριξε ὀλίγο εἰς τὸ ῥομαντικόν, και ἀφισε φαβορίτες και
ἕνα μπουκετάκι τρίχεις ἀποκάτω ἀπὸ τὰ γείλη του, γιὰτι
θαρρῆει πῶς αὐτὰ τὸν κάνουν εὐμορφον. Ἄς ἦναι δὰ, ἀδιάφορον
κλασικὸς, ῥομαντικὸς, φθάνει μόνον νὰ κερδίξῃ χρήματα. Ἄν
ἀληθινὰ ἀγαπᾷ τὴν Λεονώρα, θὰ ἰδοῦμε· δὲν λέγω πῶς θὰ τοῦ
τὴν δώτω, μήτε πάλιν πῶς δὲν θὰ τοῦ τὴν δώσω. . . . ἔχομεν
ἀκόμη καιρό. . . . Ἄς ἰδοῦμε τώρα ἐκεῖνο παῦ λέγαμεν γιὰ αβριον
πρέπει νὰ διασκεδάσωμεν, πρέπει νὰ πᾶμε εἰς κανένα πανηγύρι
ἐδῶ τριγύρω εἰς τὰ Παρίσια. Πόσον νόστιμα εἶνε αὐτὰ τὰ πα-
νηγύρια! μὰ δὲν ἔχεις ἰδέαν, . . . σὺ ποτὲ δὲν θέλεις νὰ κάμης ἕνα
βῆμα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, ἐνῶ μοῦ φαίνεται πῶς οἱ Παριστιανοὶ πρέτ

πει νά γνωρίζουν τουλάχιστον τὰ περίχωρα· ἔπειτα, κι' αὐτὰ Παρίσια εἶνε, μέ τήν διαφορά, πῶς εἰς τὰ Παρίσια λαμβάνεις τήν ἡμερίδα εἰς ταῖς ὀκτώ καί ἐκεῖ τὸ γεῦμα, καί πληρόνεις, διὰ τὰ γράμματα 20 λεπτά ἀντὶ 15· καί ἐκεῖ εἶνε τώρα ἄνθρωποι μέ μάθησι, μέ πολλὰ προτερήματα; δηλαδή ποιηταί, ζωγράφοι, καί βιβλιοπῶλαι ἀκόμη. . . . δηλαδή παλαιοὶ βιβλιοπῶλαι· καί ὁ λόγος εἶνε, ὅτι ἐκεῖ ζῆ κανεῖς φθηνότερα, πληρόνεις τὸ κρέας δέκα πέντε λεπτά ὀλιγώτερο τὴν ὀκτῶ. Καταλαμβάνεις, ὅτι εἶνε μεγάλη οἰκονομία. Εἰς ἑβδομήντα ὀκάδες κρέας ποῦ τρώμε τὸν γρόνον, ἔχομε κέρδος δεκάμισυ δραχμαῖς· ἀλήθεια, θέλει κανεῖς καμμιὰ τριανταριά δραχμαῖς νά πηγαινοίρχεται εἰς τὰ ἀμάξια· ἀλλ' ἀδιάφορον εἶνε οἰκονομικόν νά ζῆ κανεῖς εἰς τὴν ἐξοχήν. . . . Ὁ πᾶμε αὔριον. . . .

—Μὰ δὲν βαστοῦν τὰ πόδιά μου, καί. . . .

—Καλὲ παίρνομεν ἓνα μεγάλο ἀμάξι, μήπως δὲν εἶνε τώρα γεμάτος ὁ κόσμος ἀπὸ ἀμάξια· ἤμπορεῖ νά γυρίσῃ κανεῖς ὅλο τὸ κόσμον μέ μικρὰ πράγματα. Ἰδὲ γυναικα, τὸ παιδί μας πετᾷ ἀπὸ τὴν χαρὰ του· τὸν καῦμένο τὸν Ἀλέξανδρο! πόσον θὰ εὐχρηστηθῆ, πόσον θὰ διασκεδάσῃ εἰς τὴν ἐξοχή! . . . Αἰ. . . . — Ἦ, ναι, ναι πατέρα. . . — Λοιπὸν ἀποφασισμένο. . . Νά σιγουρισθῆς διὰ νά ᾔσαι ἕτοιμος τουλάχιστον τὸ μεσημέρι· διατί δὲν πρέπει νά κινήσωμε τὸ δειλινὸ, ἀφοῦ θὰ φᾶμε μάλιστα εἰς τὴν ἐξοχή. Πηγαίνω τώρα νά μάθω ποῦ εἶνε πανηγύρι. Ὁ ἰδῆς Κυρὰ Μανώλενα, ... Ὁ θὰ τρελαθῆς ἀπὸ τὴν χαρὰ σου.

Ἰσως πιστεύετε ὅτι ὁ Κύρ Μανώλης, ἐγκαταλείψας τὴν σύζυγόν του μετέβη νά λήθῃ πληροφορίας περὶ τῆς ἐορτῆς, καί ὄρσῃ τὸ μέρος ἐνθα ἔμελλε νά ὀδηγήσῃ τὴν οἰκογένειάν του; Ἀπατάσθε. Μόλις προχωρήσας δέκα βήματα ἐλητημόνησε τὴν ἀπόφασίν του καί τὴν εἰς τὴν οἰκογένειάν του ὑπόσχεσιν. Ἀπαντᾷ φίλον τούτινα, τὸν πλησιάζει, τὸν λαμβάνει ἐκ τοῦ βραχίονος, τὸν χαιρετᾷ, ἐξετάζει περὶ τῆς ὑγείας του, καί πάντα ταῦτα μὴ δοῦς καιρὸν εἰς τὸν φίλον του οὔτε νά ἀποκριθῆ. Κατόπιν ἄρχεται τῆς συνδιαλέξεως (ἐάν δύνηται νά ὀνομασθῆ συνδιάλεξις, δταν πάντοτε λαλῆ τὸ αὐτὸ πρόσωπον), καί σημειώσατε καλῶς, ὅτι ἐν

τῷ μέσῳ τοσούτων ὀμιλιῶν ὁ Κύρ Μανώλης ἀναμιμνήσκειται ἀδιαλείπτως νέων πράξεων, αἰτινας ἐπάγουσι νέας ἱστορίας, νέων χρηζούσας διασαφήσεων, ὥστε ἡ ὀμιλία καταντᾷ ἀπέραντος· δὲν ἐνθυμεῖσθε πλέον περὶ τίνος ἐπρόκειτο, καὶ αὐτὸς ὁ λαλῶν λητμονεῖ τοῦτο, διότι προκειμένου περὶ κωμωδίας μεταφέρει τὸν λόγον του εἰς τὴν Βελγικὴν ἢ τὰ ζυμαρικά τοῦ Lesage ἀπαράλλακτα ὡς εἰς τὴν Χαλιμᾶν· ἔπου μία ἱστορία φέρει ἄλλην, καὶ αὐτὴ πλῆθος ἄλλων. Ἀπαλλαχθῆτε ἔπειτα ἐὰν εἰμπορῆτε καὶ ἂν κατὰ τύχην θελήσετε νὰ εἴπητε λέξιν ἢ νὰ ἐκφράσητε σχέψιν τινὰ ὁ Κύρ Μανώλης σᾶς ἐμποδίζει ἀνακράζων. Μὲ συμπάθιο . . . δὲν ἐτελείωσα.

Μολαταῦτα ὁ Κύρ Μανώλης διάγει βίον καλόν, εἶνε ἄνθρωπος ὀλοστρόγγυλος φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, παιδρὸς, εὐθυμος, ἀξιογάπητος παρὰ πάντων, πλὴν τῶν ἀδελέσχων, ὀτινες φυσικῶ τῷ λόγῳ δὲν ἠδύναντο νὰ συνυπάρξωσι μετ' αὐτοῦ. Ὡς ἀρχαῖος βιβλιοπώλης, εἶχε σχετισθῆ μετὰ πολλοὺς πνευματώδεις ἀνθρώπους, ἀναμιμνήσκειται μιᾶς λέξεως ἐνός, μιᾶς φράσεως ἐτέρου καὶ παρεμβάλλει ταῦτα πάντα εἰς τὴν ὀμιλίαν του. Ἡ συνδιάλεξις του εὐχαριστεῖ μόνον τὸν περιοριζόμενον νὰ ἀκροᾷται. Ἐκαμὲ ἐπιχειρήσεις πολλὰς εἰς τὴν ζωὴν του, ἐξ ὧν ὅμως ἐνθυμεῖται μόνον τὰς ἐπιτυχεῖς. Εὐτυχὴς χαρακτήρ! Οὐδέποτε ἐκ τῶν προτέρων ἀνησυχῶν, οὐδὲ κἂν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις ἀφηρημένος, ἀμέριμνος, βλέπων μετὰ καλὸν ὄμμα καὶ τὰ θλιβερώτερα. Ὅτε δὲ αἱ ὑποθέσεις του ἐλάμβανον κακὸν πέρας, καὶ ὑπῆρχον μυρία ἀφορμαὶ βασάνων μὲν ὡς πρὸς τὸ παρὸν, ἀνησυχίας δὲ ὡς πρὸς τὸ μέλλον, τί φαντάζεσθε ὅτι ἔπραττεν ὁ Κύρ Μανώλης; ἐξερχόμενος τὴν πρώτην τῆς οἰκίας του, διήρχετο τὴν ἡμέραν του καιζων domino. Καὶ μολαταῦτα ἔμεινε φίλος ὀλου τοῦ κόσμου· αὐτὸς εἶναι ὁ καλῆτερος ἐπαινος, ὃν δύναται τις νὰ τῷ ἀποδώσῃ.

Ἡ Κυρά Μανώλενα εἶνε ἠπία ὀσον ζωηρὸς ὁ σύζυγός της, καὶ διότι τὰ ἄκρα συναντῶνται, ἔπεται ὅτι καὶ οἱ σύζυγοι οὗτοι συμφωνοῦσι. Ἡ θυγάτηρ των δεκαπενταετῆς, εἶνε χαρακτήρος δειλοῦ καὶ λαλεῖ ὀλίγα. Ὁ υἱὸς των δεκαετῆς ὧν προξενεῖ τοσούτοι θό;

ρυσον, δσον και ο πατήρ του. . . Ιδού η οικογένεια. Την επαύριον, Κυριακήν, η μήτηρ και τὰ τέκνα ἐνεδύθησαν και εἶνε ἔτοιμοι ἐκ τῆς ἐνδεκάτης ὥρας· ἀλλὰ παρήλθεν και ἡ μεσημβρία και εἰς μάτην ἀναμένουν τὸν Κύρ Μανώλην, ὅστις εἶχεν ἐξέλθει πολλὰ πρωί, λέγων ὅτι μετὰ πέντε λεπτά ἐπιστρέφει. Ὁ ζωγράφος μεταβάς πρὸς ἐπίσκεψιν ἐκεῖ, ζητεῖ τὴν ἀδειαν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκδρομὴν των λέγων, ὅτι θέλει κάμει τινα σχεδιάσματα.

Ἀλλ' αἱ ὥραι παρέρχονται, ὁ δὲ οικογενειάρχης δὲν ἐπανέρχεται. Ἡ νεάνις στενάζει θεωροῦσα τὸ ἐκκρεμές· ὁ δὲ ζωγράφος στενάζει θεωρῶν τὴν νεάνιδα, και ὁ μικρὸς θεωρῶν τὸ νέον τοῦ πανταλόγιον. Μόνη ἡ μήτηρ διατηρεῖ ἡθος εὐθυμῶν. Μετὰ εἰκοσαετῆ συζυγιῶν βίον ἐσυνειθισε νὰ περιμένῃ τὸν σύζυγόν της.

Τέλος τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν φθάνει ὁ Κύρ Μανώλης μεθ' ἐνὸς ἐτέρου ἰσχυροῦ και χλωμοῦ, ὅστις χαιρετᾷ χαριέντως τὴν οικογένειαν, ἐνῶ ὁ ἀρχαῖός μας βιβλιοπώλης ἀνακράζει.— Ἰδού με. . . . . φαντασθῆτε πῶς ὄλω; διόλου ἐλησρόνησα τὴν ἀπόφασιν μας. . . Εἶχα ἀνταμῶσαι ἕνα φίλον μου με τὸν ὅποιον ἐσυμφάγαμεν. . . Εἶχα νὰ τὸν ἰδῶ δώδεκα χρόνια τ' ὀλιγώτερον. . . . . Ἀπὸ τότε ἔπαθε πολλά, μοῦ τὰ ἐδιηγῆθη ὅλα, σὰς τὰ λέγω εἰς τὸν δρόμο. Ἀφοῦ ἐπάγαμε ἐπερπατούσαμε σιγὰ εἰς τὸ Βασιλικὸ καλὰτι, ἐκεῖ νὰ σου και ἀπαντᾶμε τὴν εὐγενεῖαν τοῦ τὸν Κύρ Γρηγόρη. Ἐνῶ ὁμιλοῦσαμε λέει ὁ Κύρ Γρηγόρης.

— Τί εὐμορφὸς καιρὸς, πόσω ἤθελα νὰ ἤμουν εἰς καμμιά ἐξοχή.

Ἄ ἐκραξα κτυπήσας τὸ πρόσωπό μου, Ἄ Θεέ μου! και ἡ οικογένειά μου ποῦ με περιμένει νὰ πάμε εἰς κανένα πανηγύρι ἐξοχικό! . . . . Εἶπα εἰς τὸν Κύρ Γρηγόρη νὰ ἔλθῃ μαζί μας και παραδέχθη ὅτι ὄσω περισσότεροι τρελλοὶ εἶνε, τόσω περισσότερο γελᾷ κανεὶς. Ἐλα γυναῖκά μου· στείλε γιὰ καμμιά ἄμαξα, μὰ εἰπὲ τῆς παραμάνας νὰ διαλέξῃ καμμιά μεγάλην.

Μετ' ὀλίγον ἡ ἄμαξα ἐφθασε, ἀν και ἦνε ἀρκετὰ εὐρύχωρος μολαταῦτα μετὰ δυσκολίας τοποθετοῦνται, διότι μόνος σχεδὸν ὁ Κύρ Μανώλης πληροῖ τὸ βάθος τοῦ ὀχήματος. Τὰ τέκνα συσφίγγονται πλησίον τῆς μητρὸς των, ὁ δὲ Κ. Γρηγόριος σχεδὸν

Ἐπ' αὐτῆς ὀπισθεν τοῦ Κυρ Μανώλη, ἐτίσσε ἀνακράζει. Ἐτκασα, ἐνῶ ἐκίνοσ, τῶ ἀποκρίνεται. Εἶσαι καλά. . . κύτταξε νὰ μὴ παρακουνίεσαι.

Γιὰ ποῦ ἐρωτᾷ ὁ ἀμαξηλάτης.

Εἰς τὴν φυσικωτάτην ταύτην ἐρώτησιν ὁ εἰς θεωρεῖ τὸν ἄλλον, ἡ δὲ Κυρὰ Μανώλινα λέγει εἰς τὸν σύζυγόν της.

Λοιπόν, καλέ μου, ποῦ θὰ πάμε;

Ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρη ἀν' ἡξέυρω. . . . Ἀμαξά, δὲν ἡξέυρεις ποῦ εἶνε πανηγύρι εἰς τὴν ἐξοχὴ σήμερα;

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐπ' ὀλίγον σκεφθεὶς ἀποκρίνεται. Ἄ. . . . Θαρρῶ εἰς τὸ Τίβολι. . . . Ὅχι δὰ θέλομε νὰ πάμε εἰς τὴν ἐξοχὴ εἰς κανένα μέρος ποῦ διασκεδάζου, — Ἄ, τότε διαφέρει τὸ πρᾶγμα. . . . Θίλετε νὰ σᾶς πάω εἰς τὰ Βκτινόλλια εἰς τὸν μπάρμπα Παντελῆ. — Τὸν ἡξέυρομεν δὰ τὸν μπάρμπα Παντελῆ, εἰς αὐτὸν τρώγει καὶ πίνει καλά κανεῖ, μὰ τὸ μέρος αὐτὸ δὲν εἶνε ἀρκετὰ ἐξοχικόν. . . — Νομίζω ὅτι τὸ πανηγύρι εἶνε εἰς τὸ Belleville. — Λοιπόν, ἐμπρός γιὰ τὸ Belleville.

Μὰ, λέγει ὁ Γρηγόριος προσπαθῶν νὰ ἀνακύψῃ ὀλίγον ὀπισθεν τοῦ Κυρ Μανώλη, τὸ Belleville δὲν εἶνε παρά πολὺ ἐξοχικόν. . . . εἶνε καθῶ; ἕνα προκάστειον τῶν Παρισίων· θὰ ἐκίναμε καλλιτέρα. . . . — Τώρα δὰ ἔχομεν κ' ἄλλη γνώμη· θὰ διασκεδάσωμεν εἰς τὸ Belleville· θὰ ἰδοῦμε τὸ πανηγύρι. . . Ἄφησε λοιπὸν νὰ σᾶς πάμε καὶ μὴ κουνέσαι τόσον.

Ὁ δυστυχὴς Γρηγόριος οὐδὲν πλέον λέγει, προσπαθεῖ μόνον νὰ ἔχη ἐλευθέραν τὴν χεῖρά του ἵνα ἡμπορῇ νὰ ἐξάγῃ ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ μανδύλιον καὶ ἀπομάττη τὸν καταρρέοντα τοῦ προσώπου του ἰδρώτα. Καθ' ὅδὸν ὁ Κυρ Μινώλης ἐδιηγείτο τὰς τύχας τοῦ φίλου ὃν συνήντησε τὴν πρωίαν.

Τὸν ἄφησαν νὰ λαλῇ χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὸν διακόψῃ· ἡ οἰκογένεια εἶχε συνειθίσει. Ὁ νέος ζωγράφος θεωρῶν τὴν ἔλεονῶραν προσεποιεῖτο ὅτι ἤκουε τὸν πατέρα. Ὡς πρὸς τὸν Κυρ Γρηγόρη μα, αὐτὸς δὲν ἀρέσκειται εἰς τὴν σφαιραν τοῦ ἀκροατοῦ ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς νὰ διηγῆται τὴν ἱστορίαν του, νὰ λέγῃ τὸν λόγον του, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὀχήματος ἀρίνει τὸν Κυρ Μανώλην νὰ λαλῇ, λέγων καθ' ἑαυτόν. — Θὰ ἔλθει κ' ἐμένα ἡ σειρά μου εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Φθάνουσι εἰς τὸ Belleville. Ὁ ἀμαξηλάτης ἵσταται ἐνώπιον τῆς νῆτου τοῦ Ἑρωτος. Ἡ συνοδεία καταβαίνει, ἀποπέμπει τὸ ὄχημα, καὶ βαδίζει στιγμὰς τινὰς εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν τοῦ χωρίου, ζητοῦσά τι ἀναγγέλλον τὴν ἑορτήν. Ἀλλὰ τὸ πᾶν ἡρεμεῖ, καὶ οὐδὲ παντοπωλεῖον εἶνε ἀνοικτόν. Ἡ μήτηρ βαδίζει σοβαρῶς κρατοῦσα ἐκ τοῦ βραχίονος τὴν κόρην τῆς· τὸ παιδίον βαδίζει ἐν μέσῳ τοῦ αὐλακος καὶ προσπαθεῖ νὰ λασπωθῆ ἵνα πράξῃ τοῦλάχιστόν τι· ὁ ζωγράφος ματαίως ζητεῖ θέσιν τινὰ ἀγροτικὴν εἰς τὴν μεγάλην τοῦ Belleville ὁδόν, ὁ δὲ Γρηγόριος θεωρεῖ πανταχόθεν μὲ ὕψος ἀδιαθεσίας, ψιθυρίζων—Αὐτὸ λέγουσι ἐξοχή.

Αἰφνης ὁ Κύρ Μανώλης ἵσταται ἐνώπιον τῆς συνοδείας, λέγων— ὦ, διάβολε, ἔχομε ἕνα τέταρτον τώρα ποῦ περπατοῦμε σὺν τρελλοῖ· δὲν μοῦ λῆτε ἡ εὐγενεία σας διασκεδάζετε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο; Ὅχι, διόλου. — οὔτε ἐγώ. — οὔτε ἐγώ. — Λοιπὸν ὁ ἀμαξῆς ἦτο ζῶον, ἐδῶ δὲν εἶνε πανηγύρι, καὶ εἰμεθα ἀαγκασμένοι νὰ μένωμεν. Ἄς ξαναβοῦμε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἂ; πᾶμε εἰς τὸ δάσος Romainville· ἴσως εἶνε ἐκεῖ τὸ πανηγύρι.

Romainville! δὲν τὸ νοσημεύομεν αὐτὸ τὸ δάσος, λέγει ὁ Κύρ Γρηγόρης.— μὴ φορὰ ἠθέλησα νὰ κόψω ἕνα κάστανον. . . .

Ἐλῆ Γρηγόρη, ποτὲ δὲν θέλεις νὰ συμφωνῆς μὲ τοὺς ἄλλους, θέλεις νὰ κἀνουν ὅ,τι σ' ἀρέσει· αὐτὸ εἶνε γιὰ γέλοια. — Μὰ μοῦ φαίνεται πῶς εἶνε ὅλο τὸ ἐναντίον. — Θὰ πᾶμε εἰς Romainville. Ἀναβαίνουσι τὸ Belleville, διαπερῶσι τὸ δάσος Saint-Fargeau, καὶ οὕτω εὑρίσκονται εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Ἄ, πατέρα, ἕνα γαϊδουράκι, ἀνακράζει τὸ παιδίον. — Θέλεις νὰ πᾶς μὲ τὸ γαϊδαρο. — Ναί, ναί πατέρα. — Πᾶμε λοιπὸν νὰ πιάσωμεν· πρέπει νὰ διασκεδάξῃ κανεὶς εἰς τὴν ἐξοχή. Λεονώρα θέλεις καὶ σὺ νὰ πᾶς μὲ γαϊδαρον. . . Καὶ σὺ, γυναιχᾶ μου.— Πᾶ μὴν ἐτρέλλῃθης, ἄνδρα μου. . . — Θὰ θέλεις βέβαια ἄλογον, . . . Πηγαίνω τώρα νὰ πιάσω.

Καλὲ, οὔτε ἄλογο, οὔτε γαϊδαρο θέλω· μὰ ἴμπορῶ νὰ βασταχθῶ ἐπάνω; . . Γρηγόρη θὰ πᾶς σὺ μὲ ἄλογο; . . Ἐγὼ ἔχω τώρα νὰ ἀναβῶ εἰς ἄλογο ἀπὸ τὸν καιρὸ . . . εἰς τὴν πίστιν μου. . . πρόσμενε λοιπὸν.

Δι' αὐτὸ δὲν εἶνε καμμιά δυσκολία . . . πηγαίνω νὰ πιάσω ἄλογα.

Ὁ Κύρ Μανώλης ἐνοίκιασε δύο ὄνους καὶ δύο ἵππους. Ἰππεύουσιν ἡ θυγάτηρ καὶ τὸ τέκνον ἐπὶ τῶν ἡσυχότερων ζῶων· μάλιστα τὴν ὁ Κύρ Γρηγόρης ἀνθίπτεται. Ὁ φίλος του τὸν ἀναγκάζει καὶ ἄκοντα νὰ ἱππεύῃ. Τέλος ὁ Κύρ Μανώλης ἱππεύει τὸν ἕτερον ἵππον, καὶ οὕτω οἱ ἔφιπποι προπορεύονται ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῆς μητρὸς, ἥτις ὑπέφερεν ἤδη ἐκ τῶν ποδῶν, καὶ τοῦ ζωγράφου, ὁ ὁποῖος ἐπεθύμει νὰ σταθῇ ἵνα σχεδιάσῃ ἀπὸψιν τινα.

Ὁ Κύρ Μανώλης καὶ ὁ φίλος του μετ' ὀλίγον δὲν βλέπουσιν τοὺς ὄνους. Εἰσέρχονται εἰς τὸ δάσος. Εἰς κατωφερῆ τινα ἀτραπὸν ἦν ὁ Κύρ Μανώλης κατήρχετο καλπάζων, ὁ Κύρ Γρηγόρης, πίπτει ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλόγου του, οὐτινος ὠλισθήσαν οἱ ἐμπρόσθιοι πόδες . . . Ἦμουν βέβαιος πῶς θὰ τὴν πάθω, ἀνέκραξε ὁ Γρηγόρης. Ζητῶν βοήθειαν, καὶ ἐκβάλλων θρηνώδεις γογγυσμούς.

Τί ἔχεις, λέγει ὁ Κύρ Μανώλης ἐπιστρέφων. Τὸ βλέπεις καλὰ . . . ἔπεσα. — Ἐπεσε; γιατί δὲν ἤξευρες νὰ κρατηθῆς. — ὦ, τὸ κατηραμένο αὐτὸ ζῶον ἔπεσε. — Ἐπεσε γιατί δὲν ἤξευρες νὰ τὸ κρατήσῃς. — Σὺ εἶσαι ὁ αἴτιος. — Ἐλα τώρα πάμε, δὲν ἐκτύπησε; . . . Δὲν εἶνε τίποτε, εἰς τὴν ἐξοχὴν πρέπει νὰ διασκεδάσῃ κανεὶς . . . Ἄς γυρίσωμε νὰ εὐροῦμε τὰς Κυρίας . . . — Ἄς γυρίσωμε, μὰ δὲν ξανακαβαλικεύω, θὰ τραβῶ τὸ ζῶον ἀπὸ τὸ χαλινάρι. — Εἶσαι ἀνάνδρος.

Διέρχονται διὰ τῶν ἄκρων τοῦ δάσους, παρατηροῦσιν ὄνον τινα κυλιόμενον ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἀφοῦ εἶχε ρίψει χιμὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ Κυρίαν, καταπεσοῦσαν μὲ τρόπον ὥστε ἡ ἐσθῆς τῆς ἐκάλυπτε τὴν ὄψιν τῆς.

ὦ, θεέ, τί νόσιμον πράγμα, ἀνακράζει ὁ Κύρ Μανώλης. Βλέπεις λοιπόν, Γρηγόρη, . . . κρῖμα νὰ μὴν ἦνε ὁ Καλοφύλης ἐδῶ . . . Τί εὐμορφος σκηνή.

Ὁ Γρηγόριος στὰς ζητεῖ τὰ δίοπτρά του ἵνα ἴδῃ καλλίτερην σκηνὴν ταύτην, ἀλλὰ πρὶν τὰ ἀνεύρη δραμοῦσα ἐκ τοῦ ἀντιπέτου μέρους ἡ Κυρά Μανώλαινα κατεβίβασε τὰ μεσοβόρια, ἔπειτα

ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπον τῆς πεσούσης νεάνιδος· τότε ὁ Κύρ βιανώλης ἐνόησας, ὅτι εἶνε ἡ κόρη του χαμαί, δὲν εὐρίσκει τόσον παράδοξον σὴν σκηνήν. Καταβάνει τοῦ ἵππου καὶ τρέχει πρὸς σὴν μεμψιμοιραῦσαν γυναϊκά του.

Τί εἶνε... — Ἡ κόρη μου ἔπεσε.. Αὐτὸ τὸ ἀναθεματισμένα γαϊδοῦρι ἠθέλησε νὰ κυλισθῆ. — Τὸ ζευρω.. ἐκτύπησες Λεονώ-
ραϊ.— ὦ, θεέ μου, ὄχι, πατέρα μου.— Τότε μὴ τὸ συλλογιζώμε-
θα.— Βέβαια μὴ τὸ συλλογιζώμεθα. Αὐτὸ σε εὐχαριστεῖ ψιθυ-
ρίζει ἡ μήτηρ, μὰ ἡ κόρη μου ἔπεσε πολὺ ἀσχημα... Τὰ ζεύ-
ρω δλα... ὁ Καλοφύλης τὴν εἶδε; — Ὄχι, δόξα σοι ὁ θεός,
ἔμεινε πίσω.— Ἀφοῦ ὁ Καλοφύλης δὲν εἶδε τίποτε, δὲν εἶνε
μεγάλον τὸ κακόν... Πάει καλῶ... Καλοφύλη, φίλε μου,
κάμε τὸν κόπον νὰ πᾶς τὰ ζῶα, διασκεδάσαμεν ἀρκετὰ· θά
πᾶμε νὰ καθήσωμε εἰς τὸ γορτᾶρι νὰ σὲ περιμένωμε.

Ὁ νέος τεχνίτης δὲν εὐχαριστήθη διὰ τὴν ἐνταλὴν, ἀλλὰ δὲν
τολμᾷ νὰ ἀποποιηθῆ ἱππεύσας ἐπὶ τοῦ ἐνός ἵππου, καὶ κρατῶν
τὸν ἕτερον ἐκ τοῦ χαλινοῦ ὡς καὶ τὸν ὄνον, ἀναχωρεῖ.

Δὲν πηγαίνομε νὰ ρωτήσωμε εἰς ἐκεῖνον ἐκεῖ κίτω τὸ ξενοδοχεῖον,
μήπως εἶνε ἐδῶ τὸ πανηγύρι· λέγει ὁ Κύρ Μανώλης.

— Δὲν βλέπει κανεὶς τίποτε γιὰ νὰ ὑποπιεῦση τέτοιο πρᾶγ-
μα.. Ἀρχισα νὰ πεινώ. — Δὲν εἶνε ἀκόμη ὥρα γιὰ φαγητό..
ἔχομε καιρό.— Βέβαια, ἔχομε καιρό... ἀφοῦ σὺ τὴν παραγέ-
μισες τὸ πρῶτὸ δὲν στενοχωρεῖται. — Γυναϊκά μου· πρόσμενέ με
ἐδῶ μὲ τὴν κόρην μας... πάω νὰ μάθω ἐδῶ εἶνε τὸ πανηγύρι,
ποῦ στὸ διάβολο εἶνε.

Ἡ Κυρά Μανώλαινα ἤτις ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐπόθει ἤδη νὰ ἀνα-
παυθῆ, κάθηται μετὰ τῆς κόρης τῆς ἐπὶ τῆς χλύσης.

Ὁ Ξενοδόχος πρὸς ὃν ὁ Κύρ Μανώλης μετὰ τοῦ φίλου του
διευθύνονται, ἔτυχε γὰρ ἦνε φλόαρος, ὅσον καὶ ὁ Κύρ Μανώλης·
διὰ νὰ ἀποκριθῆ εἰς ἀπλουστάτην τινὰ ἐρώτησιν ἐμπλέκεται
εἰς φράσεις, ἐξ ὧν δυσκόλως ἐξέρχεται, διὰ νὰ δεῖξη ὁδόν τινα,
ἀρχεται νὰ περιγράψῃ πάντα τὰ περίε· ὅταν δὲ τὸν ἐρωτήσητε
εἰ φαγητὸν ἔχει, ἀπαριθμεῖ τὰ φαγητὰ ἅτινα γνωρίζει νὰ κατα-

σκευάζη, ὅσα αὐτὸς ἐφεῦρε, καὶ ταῦτα πάντα ἵνα ἐπι-τέλους εἶπη ὅτι μόνον ἤδη μόσχον ψιτὸν ἔχει.

Ὁ Κύρ Μανώλης, ὅστις ἐξ ἀνυπομονησίας εἶχεν ἰδρῶσαι ἀκούων τὸν ξενοδόχον, τὸν διακόπτει ἀποτόμως ἐνῶ περιέγραφεν τὰ συνθετικὰ μέρη ἐπιροφήματός τινος, καὶ τὸν λέγει. — Ἐγὼ μιά ὥρα τώρα ποῦ σ' ἐρωτῶ ἂν ἦνε πανηγύρι εἰς Romainville, εἴν ἔχης τίποτε νὰ φᾶμε, καὶ σὺ μοῦ λὲ; ἀλλ' ἀντ' ἄλλον, ... Μὴν ἐστοχάσθης πῶς ἔρχομαι νὰ μὲ μάθης νὰ γίνω μάγειρας; . . . .

— Κύριε . . . τί εἶνε; . . . . πῶς; . . . . σὰς ἐξύβριτα . . . . Ὡς ἐξύβριστα, εἶμαι τέτοιος ἄνθρωπος ποῦ ὅπως θέλεις ἡμπερῶ νὰ σὲ ικανοποιήσω . . . — Πήγαινε εἰς τὸν διάβολο! . . . νὰ κ' αὐτὸς μονομαχία τώρα προτείνει! Δὲν τρῶμε σ' ἐσένα, γιατί λὲς λὲς, καὶ καμμιά ἀκόμη ἀπόκρισις εἰς ὅτι σ' ἐρωτοῦμε.

Ὁ Κύρ Μανώλης ἐξέρχεται τοῦ ξενοδοχείου, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου λέγοντος; . . . — Καὶ ὅμως πρέπει νὰ φᾶμε κάτι τι.

Κάθηνται ἐπὶ τῆς γλῆς. Ὁ Κύριος Καλοφύλης ἐπανέρχεται μετὰ τοῦ μικροῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις βαδίζων ὑπεκφεύγει ἕνεκα φόβου τὰ ὄμματα τῆς μητρὸς του, διότι ἐπὶ τοῦ ὄνου ἔτχισε τὸ παντελόνιον του. Ἀλλὰ τότε ἡ μὲν μήτηρ καὶ κόρη ἐθεώρουν μὲ κεχηρὸς στόμα καρυάν τινα ὀλίγον ἐκείθεν ἀπέχουσαν πλήρη καρῶν· ὁ δὲ Κύρ Μανώλης εἶνε βυθισμένος εἰς ἱστορίαν τινὰ, ἥτις ὡς ἀπέραντος, οὐδόλως διασκεδάζει τὸν Γρηγόριον.

— Σὰς ἔλεγα λοιπὸν, ἐξακολουθεῖ ὁ ἀρχαῖος βιβλιοπώλης, ἐνῶ ἤμουν μιά ἡμέρα εἰς τὴν ψιτλή μὲ μερικὸς φίλους μου, πῶς ἀποφασίσαμε νὰ μεθύσωμε ἕναν ἀγαθὸν ἄνθρωπον παχὺν σὰν καὶ μένα. Τὸν ἔλεξαν Γεῶργο. —

Ἄ! Τὸν Γεῶργον! Τὸν ἐγνώρισα· ἀνακράζει ὁ Γρηγόριος. — Καλὰ, καὶ τί μὲ τοῦτο, πῶς τὸν γνώρισες; εἰς τὴν ἱστορίαν ποῦ θὲ πῶ αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάμη τίποτε. — Ναί, μὰ ζεῦρω τί τοῦ ἔκαμαν. . . Καὶ γὰρ νὰ σοῦ τὸ ἀποδείξω, διηγοῦμαι τὴν ἱστορίαν σου, καὶ . . . — Ὄχι μὲ συμπάθειο, εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὴν γνωρίζω καλλίτερον σου, καὶ νομίζω πῶς θὲ τὴν διηγηθῶ σὰν καὶ σένα.

Χωρὶς νὰ ἀναμείνη τὴν ἀδειαν τοῦ φίλου ὁ Κύρ Μανώλης ἀρχί-

ζει ἐκ νέου τὸ ἀνέκδοτόν του, ὕπερ κατ' ἀνάγκην ἐμελλε νὰ φέρῃ δωδεκάδα ἐτέρων. Ἐν τούτοις ἐν τῷ μέσῳ τῆς διηγήσεώς του, ὁ οἰκογενειάρχης παρατηρήσας ὅτι ἡ γυναῖκά του καὶ ἡ κόρη του εἰσὶν ἀφηρημένοι, λέγει. — Τί κυττάζετε εἰς τὴν ἀέρα ὅταν ἐγὼ ὀμιλῶ; — Νὰ αὐτὰ τὰ καρῦδια : . . . εἶνε πολὺ ψηλά. — Μητέρα ἂν ἀναβῶ ἐπάνω; ἀνακράζει ὁ μικρὸς Ἀλέξανδρος. — Ὄχι, λέγει ὁ πατήρ, καλὰ ἐξέσχισες τὸ παντελόνι σου· ἂν ἀναβῆς δὲ εἰς τὸ δένδρον τὸ ἔξωρω καλὰ τί θὰ μᾶς δείξης πρὶν φθάσωμεν εἰς τὰ Παρσία. Πήγαινε σὺ Γρηγόρη νὰ ρίψῃς μερὰ καρῦδια διὰ τὰς Κυρίας, βλέπεις πῶς ὁ Καλοφύλης ζωγραφίζει. — Καὶ γιατί δὲν πᾶς νὰ ρίψῃς τοῦ λόγου σου. — Δὲν εἶμαι ἐλαφρὸς εἰς τὴν εἴνα . . . Μὰ εἶνε συγχωρημένον; — Γιὰ ἓνα καρῦδι, δὲν ἔχεις φόβον. (ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἀπάντησις τῷ μισέλληνι ποιητῇ τῆς Γαλλίας Α. Λαμαρτίνῳ ὑπὸ Εἰωαρρίδου, φοιτητοῦ τῆς νομικῆς σχολῆς.

Δὲν ἠδυνήθημεν ποτὲ νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν παρουσίαν τῆς ἀνωτέρω διατριβῆς εἰς τὰς στήλας τῆς Ἐλπίδος, ἔτι ὀλιγώτερον ἐνωσοῦμεν καὶ τὴν δι' ἰδικιτέρου φυλλαδίου δημοσίευσεν αὐτῆς. Ἐκτιμῶμεν κάλλιον παντὸς ἄλλου τὴν εὐγενῆ ἰδέαν, ἣτις πιθανῶς ἐνέπνευσε τὸν συντάκτην τῆς, ἀλλὰ χάριν αὐτῆς καὶ μόνης δὲν τολμῶμεν νὰ τὸν χειροκροτήσωμεν. Ὁ Λαμαρτίνος ἐβλασφήμησε τὴν Ἑλλάδα, καταδικάζων τὸ παρελθόν τῆς, καὶ ἀμβλυωπῶν τὸ μέλλον τῆς. Ἡ ὕλη εἶναι ὠραία δι' ἓνα Ἕλληνα, καὶ ἡ δὲ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀμφίβολος μεταξὺ δύο ἀγωνιστῶν, ὧν ἓν ἔχει βοήθους, τὴν ποίησιν, τὸν πατριωτισμὸν, καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν. Καὶ ὅμως τίς ἤθελε τὸ πιστεῦται; Ἴσως ὁ Λαμαρτίνος ἔμελλεν νικητὴς, ἂν ἐπρόκειτο νὰ κρίνωμεν μόνον ἐκ τοῦ παρόντος ἡλικίου. Πολλὰ σπανίως μετριοτέραι ἰδέαι ἐξεφράσθησαν δι'

εθνεσετέρου καλάμου. Νὰ ἀποδείξωμεν τὸ βᾶσιμον τῆς ἀλη-
 θείας ταύτης θὰ ἦτον πολὺ επίπονον δι' ἡμᾶς διότι ἔπρεπε νὰ
 ἀντιγράψωμεν 25 σελίδας, ὅσας δηλ. ἔχει τὸ φυλλάδιον. Ἐκτὸς
 συγνῶν ῥητῶν τοῦ Πύλου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Πινδάρου, τοῦ
 Ἡρόδοτου, καὶ ὅλης ἐν γένει τῆς ἐνδόξου χορείας τῶν ἀρχαίων
 ποιητῶν καὶ συγγραφέων, δὲν ἀπαντᾶται ἕτερόν τι, ἐκτὸς δη-
 λαδὴ ἐξωγκωμένων φράσεων, στόμφου καὶ πομπολύγων. Πολλοὶ
 βεβαίως θὰ συμφωνήσωσι μεθ' ἡμῶν ὅτι τὸ ἀμάρτημα τοῦ Λαμαρ-
 τίνου, ὅσον μέγα καὶ ἀν' ὑποθεθῆ, δὲν εἶναι ἄξιον τοιαύτης ἀπαν-
 τήσεως. Καὶ ἐν τούτοις τοσαύτη εἶναι τοῦ συγγραφέως ἡ πεποι-
 θησις, ὥστε ἐδοκίμασε νὰ ἐκφράσῃ κατὰ τὴν ἰδέαν του καὶ Γαλ-
 λιστί, ὅτι δὲν κατώρθωσεν εἰς τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν. Εὐτυ-
 χῶς ἀνέλαβεν ὁ ἴδιος τὸ ἔργον, καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ ἡμεθα
 ἡσυχαιοὶ ὅτι οἱ ξένοι δὲν θὰ ἐνοήτωσι τί συμβαίνει μεταξὺ μας.
 Ἄλλως ὁ κύριος Ἰωαννίδης ἠδύνατο νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τὸν
 φίλον μα; Ἀβούτην νὰ γράψῃ κἀνὲν ὡραῖον ἄρθρον περὶ τῆς νεω-
 τέρας φιλολογικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν σπουδῶν τῶν μαθητῶν τοῦ
 Πανεπιστημίου Ὄθωνος. Ὅπως μὴ νημίση τις ὅτι λέγομεν ὑπερβο-
 λὰς, ἀρκούμεθα ν' ἀντιγράψωμεν τυχαίως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ καιμένου
 τὴν ἐξῆς φράσιν *Nous connaissons par ses précédens, Mr. Lamartine, qu' à peine le jour de la liberté grecque arriva en méconnaissant soi-même et ce qu' il avait autre fois écrit, il se fit voir ingrat à la grèce sans tenir compte à sa plus grande puissante tendance à l' autonomie* καὶ νὰ εἰπῶμεν
 ὅτι ὁ κύριος, ὁ εὐφυῆς νέος, θέτει ἐρώτησίν τινα, ἀπαντᾷ πάντοτε,
 χωρὶς νὰ ὑποπτευθῆ ὅτι σολοικίζει, διὰ τοῦ ἀρνητικοῦ *pas*
 εἰς τὸ εἶναι ἐκ τῶν σοχίων τῆς Γαλλικῆς γλώσσης ὅτι τὸ *pas* ποτὲ
 μόνον ἐπὶ ἀπολύτου ἀρνήσεως δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ *point*.
 Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι πολλάκις δὲν ἐνόησεν ὁ ἴδιος ὅτι ἔγραψεν
 ἰδοὺ ἐν παράδειγμα. Τὸ ἑλληνικὸν « οὐδὲ ὄρων γινώσκεις, οὐδὲ
 ἰκούων μέμνησαι » μεταφράζει « *vous connaissez sans voir, et vous vous rappelez sans entendre.* » Μετὰ ταῦτα πᾶς τις
 ὁμιλοῦμεν θὰ πεισθῆ, ἀν' εἰπῶμεν ὅτι τὸ μόνον ἐννοούμενον μέρος

ἐπαναλαμβανομένη κλητική, Lamartine, Lamartine, κοσμομήνι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῶν κομψῶν ἐπιθέτων mon ami, mon cher κ.τ.λ. Καί ἔπειτα λέγουν οἱ ἐχθροὶ μας ὅτι ἡ θεία πρόνοια δὲν μᾶς ὑπερασπίζεται!

Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ κύριος Ἰωαννίδης δὲν θὰ φανῆ τότεν ἀκριβῆς τῆς ὑποσχέσεως ἣν δίδωσιν ἡμῖν ἐν ἐπιλόγῳ, καὶ δὲν θὰ ἀναλάβῃ καὶ πάλιν ἀγῶνα ἀνίσσον, ἀφοῦ μάλιστα ἔχει τὴν εὐγενεῖαν νὰ περιμεῖνῃ νὰ τῷ δοθῇ ἀφορμὴ, καὶ φρονοῦμεν ὅτι, μέχρις οὗ ἄλλος εὐσκαλιότερος καταβῆ εἰς τὸ γάδιον, ἢ καλλιτέρεᾶ ἐκ μέρους μας ἀπάντησις πρὸς τὸν Λαμαρτίνον εἶναι ἡ ἐξῆς. Νὰ συστηθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ἐπιτροπὴ πρὸς καταγραφὴν συνδρομῶν, ὡς γίνεται ἐν Γαλλίᾳ, ὑπὲρ τοῦ ἄλλοτε πολιτικῶς καὶ νῦν χρηματικῶς δυσυχίσαντος περιφανοῦς ἀνδρός, καὶ νὰ σταλῶσιν αἱ εἰσπράξεις, ὅχι εἰς τὸν συγγραφεῖα τῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν περιηγήσεως, ἀλλ' εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ τελευταίου ἄσματος τοῦ Ἀρόλδου. Εἰς τὴν πρότασίν μας ταύτην νομίζομεν ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ κύριος Ἰωαννίδης μὲ πολλὴν του λύπην δὲν θὰ δυνθῆ νὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὸ συνειθισμένον του pas.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΣ.

Α΄.

Ἰπὸ τῶν ὠραιότερων ἐαρινῶν ἡμερῶν ἐλαμπρύνθη τὸ Ἄγιον Πνεῦμα, ὡς πρὸς ἡμερον, καὶ εὐάρεστον παρῆλθε, ἀνευ κρότων καὶ ὀδῶν πυροβόλων, ἀνευ ἐτραχηλήσεων εἰς ἀτοπήματα, κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ἐγένετο παραίτων μεταξύ τοῦ πληθους ἡ γαστεία καὶ προσευχαί διὰ παντοειδῶν βρωμάτων καὶ τῶν ἰκανοποιήθησαν, καὶ ἡ διὰ τὰ παθήματα τοῦ μεγάλου ἰσχυροῦ ἐλευθερωτοῦ σκυθρωπὴ συμπάθεια, ὡς ἡ δριμύλη ὑπὸ τοῦ

ἡλίου, διελύθη εἰς τὸν ἦχον τοῦ εὐφροσύνου τῆς ἀναστάσεως τοῦ
πατρὸς Χριστοῦ ἀρίστη.

Τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστάσεως τοῦ σωτῆρος ἐπικολούθησαν ἐπέ-
ρας ἀναστάσεως ἑορτή· ἡ 25 Μαρτίου. Δυστυχῶς καθ' ὅσον ἀφ'
ἡμῶν μακρύνεται ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνδόξου καὶ περίκλειστου ἡμῶν πά-
λης, καθ' ὅσον παρέρχονται τὰ γηραιὰ λείψανα τῶν στηρήσεων
καὶ πολέμων, καὶ ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρωσ καὶ σεβασμὸς ψυχροῦται,
ταπεινοῦται καὶ σμικρύνεται· Ὅχι· δὲν ἀνέτελλεν ἄλλοτε τοσοῦ-
τον σιγηρὰ, καὶ πένθιμος! Εἰς τὴν μόνην ἰδίαν τῆς ἀνεσκίρτα
πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδιά, καὶ ὁ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνθουσιασμὸς εἰς ἔνδοξα
πικρῶτρυνεν ἔργα. Ἀψὲς πενιχρὰ, ἐμαρτύρει σήμερον τὴν μεγαλειό-
τητά τῆς, ὀλίγαι ἐπ' αὐτῆς καθόγραφοι εἰκόνες ἀτάκτως τιθει-
μένα, τοὺς ἀπητήτους καὶ καταπληκτικούς προμάχους τῆς, καὶ
δύο στίχοι ἀνευ ἐννοίας, μαρτυροῦντες τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀνοίαν
τοῦ προτείναντος αὐτούς, ἦσαν ἡ μόνη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην
ἐπιγραφή· καὶ ἰδοὺ οὗτοι.

*Ὅσα ἦσαν τῆς Ἑλλάδος κόκκαλα ἀνδρειωμένα,
Πνεύματα ἐσχορπισμένα τότε ἐλαβον πνοήν.*

Δηλαδή τὸ δράμα ἐτελείωσεν· ὅλα τότε ἔλαβαν πνοήν, καὶ τὰ
πνεύματα (τὰ πνεύματα πνοήν!!) καὶ τὰ κόκκαλα. Τίς ἤθελεν
ὑποθέσει ὅτι οἱ στίχοι οὗτοι εἰσὶν οἱ παρανοηθέντες, καὶ ἀνηλεῶς
καταστραφέντες ὠραῖοι ἐκείνοι τοῦ Ζακυθίου ποιητοῦ Μαρτελάου
ἐνθουσιωδῶς ἀνακράζοντος ἀπὸ τῶν ὠραίων τῆς πατρίδος τοῦ
παραλλίων, ὅτε πρῶτον ἤκουσε τῆς ἐλευθερίας τὸ τυροβόλον:

*Ὅσα εἶσθε τῶν Ἑλλήνων κόκκαλα διεσκαρμένα,
Στὴν φωρὴν τὴν ἰδικήν μου, τώρα λάβετε πνοήν;*

Ὅποια διὰ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος αἰσχύνη, ὅπου κατὰ
τὴν ἔκφρασιν τῶν Πανεπιστημιακῶν ρητόρων μας, ἡ ἐστία τῶν
φώτων, ἅτινα μέλλουσι νὰ φωτίσωσι τὴν σκοτισμένην ἀνατολήν,
μετὰ 30 περίπου ἐτῶν ἐνδελεχῆ πρὸς τὴν παιδείαν ἐνασχέ-
λησιν, οὔτε κἂν μίαν ἐπιγραφὴν προσήκουσαν νὰ δυνάμεθα νὰ ἐπι-
δειξωμεν; ἀλλ' ἄλλοτε μὲν διὰ λέξεων καὶ ἐκφράσεων προκατα-
κλυσμαίων, γνωστῶν ἴσως εἰς μόνους τοὺς περὶ τὴν φιλολο-
γίαν ἀσχολοῦντας, ὑψηλῶν ἀψίδων διακασμοῦμεν προμ-

ἄλλοτε στίχους οὐδέμιαν σημασίαν ἔχοντας, τραυματίας παρανενοσημένους παριετώμεν τὴν ἀνωθεν αὐτῶν κακογραφημένην Ἑλευθερίαν ἐκφώνουσαν.

B.

Τὰς ἡλικίας καὶ εὐδίας τοῦ Μαρτίου ἡμέρας διεδέχθησαν αἱ ἀνεμώδεις καὶ κρυεραὶ τοῦ Ἀπριλίου· ἐνθ' εἰλπίζομεν ὅτι ἐντελῶς ἐπηλλάγημεν τοῦ χειμῶνος, καὶ τῶν χειμερινῶν ἐνδυμάτων τὰ ἄχθῃ ἀπεβάλλομεν, καὶ αἱ κυρίαὶ ἀπετόλμων εἰς ἐλαφροτέρων ἐσθίτων τὴν χρῆσιν ἐπιπλθον αἰφηνδίως ὡς ἀπροσδόκητος ὀπισθοφυλακὴ τοῦ εἰς φυγὴν τραπέντος χειμῶνος· τὰ τελευταῖα ἀλλ' ἄνευ ἰσχύος ψύχῃ του, ἄτινα διὰ τῶν θερμῶν τοῦ ἀκτίμων καταγελῶν διώκει ὁ ἐαρινὸς ἥλιος· ὠραῖα εἰς τὰς ἐξοχὰς· τὰ χόρτα ἐνθούσι, τὰ δένδρα θάλλουσι, καὶ τὸ λευκάνθεμον καὶ χαμαμύλον ἀρωματίζει τὴν ἐσπερινὴν αὐραν. Τὴ ρόδα διαμυρφοῦνται εἰς τοὺς κήπους, καὶ οἱ ὠραῖοι τῶν κάλλους σεμνοπρεπῶς ὑπανοίγουσιν. Πόσον ὠραῖον τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος! Ἐκεῖ ἀπαντᾷ τις εἰς τὰς κοιλιάδας καὶ ἐπὶ τῶν λόφων τὸ ρέειον, τὴν προσφιλεῖ τῆς ἀηδόνος ἐρωμένην. Δι' αὐτὴν τὸ πτηνὸν ἐπαλαρβάσει τοῦδε μελωδικοῦς ἤχους τοῦ τὸ θελκτικὸν ῥόδον, ἡ βασιλίσσα τῶν κήπων, ἀκούει ἐρυθρῶσα τὰ ἐρωτικὰ ἡσματὰ τοῦ ματρᾶν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν χόρων τῆς ἀρκτου, ὑφ' ἀπασῶν θωπευόμενον τῶν ἀνρῶν, καθ' ἕλας τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς ὥρας, ἀντιδίδει πρὸς τὸν Οὐρανὸν, ὡς θυμίαμα ἐγγρωμοσύνης ὅσα παρὰ τῆς φύσεως ἔλαβεν ἀρώματα, καὶ ἐξωρατίζει τὸ ὑπερασπίζόμενον αὐτὸ κλίμα ἐπιδεικνύον τὰ πλοῦσιά του χρώματα. Μύρια εἰσέτι τῆς ἀνοιξίως ἀρθῆ διαποκίλλουσι τοὺς λευκῶνας, ἄπειροι σκίμα τῶν ἔρωτα προσκαλοῦσι, καὶ ἄπειρα δροσερὰ σκῆλαια προσσφίρουσι ἀνάπαντικὸν αὐλων.

Γ.

Ἀλλ' ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὰ θερμὰ τῆς φιλοπατρίας δείγματα, ἅπερ οἱ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ζῶντες περιφανεῖς υἱοὶ αὐτῆς προσφάτως φόρον λατρίας προτέφερον. Ἐκ Παρισσίων ὁ μόνος γόνος

τοῦ ἐνδόξου τῶν Ἵψηλωντῶν οἴκου, Γρηγόριος Ἵψηλωντῆς ἀγορά-
σας ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἐνταῦθα Πολυτεχνικὸν σχολεῖον, 33 ἐκμα-
γεῖα τῶν σωζομένων ἀριστουργημάτων τῆς γλυπτικῆς Ἑλληνικῆς
τέχνης, ἅτινα ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς διασημοτέροις τῆς Εὐρώπης
Μουσείοις. Ταῦτα δὲ ἐκτεθέντα, ἤδη ὡς πιστεύομεν εἰς τὰς αἰ-
θούσας τοῦ Πολυτεχνείου, δύναται νὰ βικανοποιήσῃ τὴν περι-
έργειαν ἐκάστου. Ἰδοὺ δὲ ὁ κατάλογος αὐτῶν.

- 1) Ἀποκῶν, (ἐκ τοῦ Μουσείου τοῦ Βατικάνου).
- 2) Ἀπόλλων τοῦ Βελβεδέρε (ἐκ τοῦ αὐτοῦ).
- 3) Ἄρτεμις ἀγροτέρα (ἐκ τοῦ Λούβρου).
- 4) Ἄρτεμις (αὐτόθεν).
- 5) Ἀφροδίτη τῆς Μήλου (αὐτόθι).
- 6) Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων (ἐκ Μουσείου Φλωρεντίας).
- 7) Ἀφροδίτη τοῦ Καπιτωλίου.
- 8) Ἀφροδίτη ἡ γενετυλλίς (ἐκ τοῦ Λούβρου).
- 9) Ἀφροδίτη ἐνοκλάζουσα (ἐκ τοῦ Βατικάνου).
- 10) Ἀφροδίτη Νικήτρια (ἐκ τοῦ Λούβρου).
- 11) Ἄμαζών (ἐκ τοῦ Βατικάνου).
- 12) Πολύμνια (τοῦ Λούβρου).
- 13) Εὐτέρπη (τοῦ Λούβρου).
- 14) Νέα κόρη (τοῦ Λούβρου).
- 15) Σιληνός ἡ Βάχχος (τοῦ Λούβρου).
- 16) Γέρμανικὸς (τοῦ Λούβρου).
- 17) Ὁ Βοργήσιος ἀθλητὴς (τοῦ Λούβρου).
- 18) Ἀπόλλων ὁ σαυροκτόνος (τοῦ Λούβρου).
- 19) Σίτυρος ἀναπαυόμενος (τοῦ Βατικάνου).
- 20) Σίτυρος αὐλητὴς (τοῦ Λούβρου).
- 21) Ὁ δαίμων τοῦ ὕπνου ἢ τοῦ θανάτου (τοῦ Λούβρου).
- 22) Δαιμόνιον τῆς ἰκεσίας (τοῦ Βερολίνου).
- 23) Ὁ ἐκβάλλων ἀκανθαν (τοῦ Βατικάνου).
- 24) Βρέφος μετὰ χηνός (τοῦ Βατικάνου).
- 25) Ἀστραγαλίζουσα (τοῦ Βατικάνου).
- 26) Νύμφη ἡ ἐπιλεγομένη Ἀφροδίτη μετὰ κόγχης (τοῦ Λούβρου).
- 27) Δήμητρα ὀρθία (τοῦ Βατικάνου).
- 28) Ἀρισίδης (ἐκ τῆς Νεαπόλεως).
- 29) Σοφοκλῆς (τῆς Ρώμης).
- 30) Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης (τῆς Μαδρίτης).
- 31) Ἰάπων ὁ λεγόμενος Κινκινάτος (τοῦ Λούβρου).
- 32) Παλαίσα (σύμπλεγμα τῆς Φλωρεντίας).
- 33) Ἀθλητὴς θνήσκων (ἐκ τοῦ Καπιτωλίου).

Ὁ φιλογενὴς Β. Σ. Σίνας εἰδοποίησε τὴν ἐθνικὴν τῆς Ἑλλάδος Τράπεζαν νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων Κορινθίων 30 χιλιάδας δραχμῶν. Προσέτι ἀνέθηκεν εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Ἰπουργὸν δπως ἐκλέξαι ἀποστειλῆ εἰς τὴν Εὐρώπην πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἀστρονομίας δύο

αὐτὸς εἰς κατὰστασιν νά ἐνόησῃ ὑψηλοῦς προοριζοῦς; ἀφοῦ δὲν ἐνόησεν εἰσέτι τὸν προοριζομένον του; Ἰποχρεοῦται διὰ συμβουλαίου νά διατηρῇ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν δυστυχῶς συλλεγέντων ἀμαθῶν ὑποκριτῶν διδασκάλους, τῆς Ἑλληνικῆς Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας καὶ ἐν τούτοις ἀμέριμος τοὺς ἐγκαταλείπει τὴν ἀμάθειάν των. Ἰποχρεοῦται νά μισθοδοτῇ τακτικῶς τοὺς ἐκ παντὸς ἐτέρου ἔργου ἢ καὶ τέχνης παραιτηθέντας ἠθοποιούς καὶ ἐνδελεχῶς εἰς θεατρικὰ ἐνσχολουμένους παραστάσεις, καὶ ὅμως ὡς μανθάνωμεν, οὐδὲ τοῦτο ἐτελεῖ. Παραγνώριζει ἱκανότητα, μὴ ἀποδίδων εἰς αὐτὰς τὴν δικαίαν των ἀμοιβήν. Ἐνεκα αὐτοῦ ἐψυχράθη ὁ φιλογενὴς Δημητρακόπουλος ὅτι 400 χιλιάδας δραχμῶν κατέβαλεν ὑπὲρ τῆς οἰκοδομήσεως μεγαλοπρεποῦς ἔθνικοῦ θεάτρου. Δὲν εἴμεθα μὲν ἡμεῖς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τὰ πάντα ἐπιψέγουσιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀδιαφόρως θεωροῦσι τὰς ζημίας τοῦ ἔθνους. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νά λάβῃ ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, διότι ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ διαμόρφωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦ θεάτρου δύναται νά καθαρῶσθαι καὶ μορφωθῆ ἡ ἡμετέρα γλώσσα, ἥτις σήμερον εὑρίσκειται εἰς ἡν κατὰστασιν ὁ κόσμος πρὸ τῆς πλάσεως. Διὰ τοῦ θεάτρου δύναται νά πλουτισθῇ ἡ νεωτέρα δραματικὴ φιλολογία ἡμῶν, ἥτις πτωχὴ καὶ ἀφανὴς ἔρει. Ἐκτὸς ὀλίγων μελῶν πρέπει τὰ λοιπὰ πάντα ἐν κενρῷ ἤδη ν' ἀποβληθῶσι τοῦ θεάτρου. Νά ζητηθῶσι νέοι μὲ ἀνατροφήν, μὲ ὀλίγην παιδείαν καὶ νόησιν, ὡς ἐπίτηδες καὶ νεῖαι. Μεταξὺ τῶν ὀλιγίστων τούτων ἐκ μὲν τῶν ἀνδρῶν ἀνάγκη νά διακρίνωμεν καὶ πάλιν τὸν Κύριον Μανοῦσον ὅτι κατόρθωσεν νά ἐνώσῃ θαυμασίως τὸ λεπτὸν τῆς κωμωδίας μετὰ τοῦ ὑψηλοῦ τεῦ δράματος. Ἐλπίζομεν ὅτι τὴν ιδεάν μας ταύτην θά βεβαιώσῃ ἐγὼς ὀλίγου ἢ περιμενομένη παράστασις τῆς Λουκρετίας Βοργίας προτέτι τὸν Κορτέσιον ὅστις ἔδωκε πολλὰ μέχρι τοῦδε δείγματα ἱκανότητος καὶ εὐφυΐας. Ἐκ δὲ τῶν γυναικῶν τὴν ἀνεπίστως τὴν πρώτην θέσιν καταλαβοῦσιν Ἀμαλίαν Στέκ· ἀρκεῖ τις νά παρευρεθῇ εἰς τὴν παράστασιν τῶν Ὀλυμπίων, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι δὲν θί ἦτον ὑπερβολὴ ἂν εἰλόγοιεν ὅτι σχεδὸν ἰθριάμβευσεν.

Ἄλλ' αἱ ἐξαιρέσεις αὗται, καθέσων μάλιστα δὲν χρεωστεύονται εἰς τὰς φροντίδας τοῦ διευθυντοῦ, δὲν δύνανται νὰ μᾶς ἐμποδίσωσι νὰ ζητήσωμεν τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ θεάτρου. Καὶ ἐν πρώτοις νομίζομεν ἀπαραίτητον νὰ ἀλλαχθῆ ἡ διευθυντὴς καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ θεάτρου, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο πρὸς τὸ παρὸν εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον, ἔς τεθῆ τούλάχιστον εἰς πλήρη ἰσχύν ἡ συνταχθεὶς περὶ τοῦ θεάτρου κανονισμὸς, ὅστις ἴδωμεν ἀνωτέρω πῶς ἐτηρήθη μέχρι ταῦδε.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑΙ

Ε΄.

Ποσάκις σ' ἐχαιρέτισα, Ἐαρινή μου φύσις,
 Εἰσὶτι ἔγω τραυλοῦ τὴν κούρσιον ᾠδὴν,
 Ἥτις, ἐγὼ ἰστέναλον ὑπὸ πικρὰς ἀλύσεις,
 Τὴν πάλλουσαρ τῆς λύρας μου συνῶδου χορδὴν.

—οοο—

Καὶ ὅμως ἡ ὠραία σου με γοητεύει θία!
 Καὶ ὅμως ἡ καρδία μου σιγῶσα ὀμιλεῖ.
 Ποῦ εἶδες τόσα θέλητρα, ᾧ φύσις τέσσοι γράλα,
 Ποῦ ἐξηγάρθ' ἡ ρέα σου περικαλλῆς στολή;

—οοο—

Καὶ σήμερον προβαίρουσα τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκλήτεις,
 Καὶ πᾶν δεῖ αἰσθάνεται, τίς εἰσὶ ἀγροεῖ.
 Προῆ σου εἶνε σήμερον ἡ τέρψις καὶ γλυκύτης,
 Κ' εἶνε τὸ βλέμμα σου ζωή.

—οοο—

Ναί ζωσι δλα σήμερα, οί κήποι καί τὰ δάση,
Μυστηριώδης δύραμις τὸ πᾶρ ζωογορεῖ,
Ἡ αὔρα, ἥτις σήμερα τὰ φύλλα συνταράσσει
Ἡ τῆς ζωῆς εἶνε φωνή.

—οοο—

Ἐξέλθετε περικαλλεῖς, ἀγροτικά παρθένοι,
Κ' ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων σας συμπλέξατε χορόν.
Ἄς κυματῶ ἡ κόμη σας ἢ μὲ ἀρθῆ ἰστεμμένη,
Ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀβρῶν.

—οοο—

Λάβε ἀμίρμυς ποιμήν, καὶ πάλιν τὸν αὐλόρ σου
Καὶ ὄκου θάλλει δροσερὰ ἢ χλόη τοῦ ἀγροῦ.
Νὰ βόσκη τὸ ἐρωτικὸν ἀφίρω ποιμνίδόν σου,
Ψάλλε τὸ ἄσμα τοῦ χοροῦ.

—οοο—

Ἐγὼ πρὸ χρόνου ἤρτησα εἰς σκυθρωπὴν ἰτίαν
 Τὴν Λύρα, ἣτις ἔβαλλε τὰς τέρψεις τῆς ζωῆς,
 Καὶ ἔτερε μελίχλιος τὴν λατρευμένην νῆαρ,
 Ἐγὼ εἰς πόθων ἔκυπτον ὄρμας θαλαεῖς.

— ο υ ο —

Ἐγὼ ματαίως σήμερον ζητῶ νὰ αισθανθῶ
 Ὅσας ἠσθάνθην ἄλλοτε ἱρωτικὰς γαράς.
 Κ' ἐγὼ νὰ ψάλλω χάριεν τὸ λαρ προσπαθῶ,
 Εἰς ἀρμονίας τρέπεται ἡ Λύρα μου πικράς.

ΑΣΤΕΙΑ.

Ἄνθρωπός τις νομιζόμενος ὡς περίφημος ψεύστης, εἰσῆλθεν
 ἡμέραν τινα εἰς πολυάριθμον συναναστροφὴν. Εἰς εἷς αὐτῆς ὅστις
 τὸν ἐγνώριζε, πρὶν δώσει εἰς αὐτὸν καιρὸν ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα
 τοῦ τῷ ἐφώναζε — Τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. — Ἀλλὰ κύριε εἰστέ
 δὲν εἶπον τίποτε. — Τί σημαίνει, εἰσθε ἔτοιμος νὰ λαλήσητε καὶ
 βίβλια θὰ ἀκούσωμέν ψεῦδη.

— ο ο ο —

Ὁ Βολταίρος ἔγραψε πρὸς ἄνθρωπὸν τινα, ὅστις τὸν κατεδίωκε
 διὰ τῶν ἐπιστολῶν του ε Ἀπέθανα, κύριε, ὅθεν δὲν θὰ λάβω πλέ-
 ον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀπαντήσω ο. Ἐκεῖνος δὲ τῷ ἔγραψε. ο εἰς
 τὸν Κ. Βολταίρον, εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

— ο ο ο —

Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ ἀββᾶς Βοασενὸν διέταξε νὰ φέ-
 ρωσι τὸ μολύβδινον νεκροκράββατόν του, ὅπερ εἶχε παραγγεῖλει.
 ο Ἰδοὺ λοιπὸν εἶπεν ο τελευταῖός μου ἐπενδύτης! καὶ στραφείς
 πρὸς τινα τῶν ἀνθρώπων του, ὃν πολλάκις ὡς κλέπτῃν εἶχε συλ-
 λάβει. Ἐλπίζω προσέθηκεν, ὅτι δὲν θὰ θαλήσεις νὰ μοὶ ὑπεξαι-
 ρίσῃς καὶ αὐτόν ο.